

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΙ

ΜΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Ευτυχία Κων/νου Παπαμιχαήλ

Πτυχίο Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας & Φιλολογίας
Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Υποβληθείσα για το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης
στη Διοίκηση Επιχειρήσεων για Στελέχη (Ε-Μ.Β.Α.)

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων
Πανεπιστημίου Πειραιώς

2006

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΝΑΚΩΝ

I.	Συνοπτική παρουσίαση των πυλώνων της Βασιλείας II	3
II.	Στοιχεία εκτός ισολογισμού	19
III.	Πίνακας συγκριτικής εξέτασης μεθόδων	23
IV.	Μέθοδοι εσωτερικών υποδειγμάτων ανά κατηγορία Ανοίγματος	28
V.	Εποπτική μέθοδος περικοπών αποτίμησης	37
VI.	Εποπτικά Αποδεκτές Μορφές Εξασφαλίσεων	39
VII.	Αναντιστοιχία διάρκειας της τεχνικής άμβλυσης του κινδύνου και του υποκείμενου ανοίγματος	43
VIII.	Αιτίες λειτουργικού κινδύνου	52
IX.	Χαρτογράφηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων	55

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

I.	Πυλώνας 1	5
II.	Η διαδικασία τιλοποίησης	46
III.	Πυλώνας 2	65
IV.	Πυλώνας 3	78
V.	Το περιβάλλον της Βασιλείας II	94

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:	ΠΥΛΩΝΑΣ Ι	4
2	ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ	6
2.1	ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΘΟΔΟΣ	6
2.1.1	<i>Εισαγωγή</i>	6
2.1.2	<i>Κριτήρια Αναγνώρισης Των Οίκων Πιστοληπτικής Ικανότητας</i>	7
2.1.3	<i>Κατηγοριοποίηση Και Κατά Τον Κίνδυνο Στάθμιση Των Ανοιγμάτων</i>	7
	<u>Στοιχεία εντός ισολογισμού</u>	8
	1. Χρέος κεντρικής κυβέρνησης και κεντρικών τραπεζών	
	2. Χρέος λοιπών ΝΠΔΔ και επιχειρήσεων του δημοσίου τομέα	
	3. Πολυμερείς αναπτυξιακές τράπεζες (<i>Multilateral Development Banks, MDBs</i>)	
	4. Πιστωτικά ιδρύματα	
	5. Επενδυτικές επιχειρήσεις (<i>securities firms</i>)	
	6. Επιχειρήσεις του μη χρηματοπιστωτικού τομέα και ασφαλιστικές επιχειρήσεις	
	7. Ανοίγματα χαρτοφυλακίου λιανικής τραπεζικής	
	8. Ενυπόθηκα δάνεια για αγορά κατοικίας	
	9. Ενυπόθηκα δάνεια για εμπορικές επιχειρήσεις	
	10. Δάνεια σε καθυστέρηση	
	11. Ανοίγματα υψηλού κινδύνου	
	12. Λοιπά ανοίγματα	
2.2	ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (IRB)	20
2.2.1	<i>Εισαγωγή</i>	20
2.2.2	<i>Προϋποθέσεις</i>	24
2.2.3	<i>Κατηγοριοποίηση ανοιγμάτων</i>	25
2.2.4	<i>Παράμετροι κινδύνου</i>	28
2.2.5	<i>Μετατροπή παραμέτρων σε κεφαλαιακή απαίτηση</i>	33
2.3	ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΕΙΩΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	
2.3.1	<i>Εισαγωγή</i>	34
2.3.2	<i>Εξασφαλίσεις (collaterals)</i>	35
	2.3.2.1. Οι μέθοδοι	35
	2.3.2.2 Υπολογισμός αξίας εκτεθειμένης στον κίνδυνο μετά την επίδραση της εξασφάλισης	36
2.3.3	<i>Εγγυήσεις και πιστωτικά παράγωγα</i>	40
2.3.4	<i>Αντιστάθμιση θέσεων εντός ισολογισμού</i>	41
2.3.5	<i>Αναντιστοιχία διάρκειας</i>	42
2.4	ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	44

2.4.1	Προϋποθέσεις απόσχισης κεφαλαιακών επιβαρύνσεων για τιλοποιημένες απαιτήσεις και δικαίωμα αγοράς τίτλων ή/και επαναγοράς απαιτήσεων	47
2.4.2	Πιστωτική ενίσχυση	48
2.4.3	Μεταχείριση ταμειακών διευκολύνσεων	49
2.4.4	Υπολογισμός κεφαλαιακών απαιτήσεων	49
2.4.5	Τυποποιημένη μέθοδος	49
3	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ	51
3.1	Εισαγωγή	51
3.2	Προσεγγίσεις υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων	52
3.2.1	Προσέγγιση του Βασικού Δείκτη	53
3.2.2	Τυποποιημένη Μέθοδος	54
3.2.3	Εξελιγμένοι μέθοδοι μέτρησης	56
3.2.3.1	Εσωτερικές Μέθοδοι Μέτρησης	
3.2.3.2	Μέθοδοι κατανομής ζημιών	
3.2.3.3	Μέθοδοι καρτών επιδόσεων	
3.3	Εποπτική αναγνώριση: ελάχιστες προϋποθέσεις	59
3.4	Μερική παράλληλη εφαρμογή διαφορετικών μεθόδων	60
4	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	61
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΥΛΩΝΑΣ II		63
3.1	Εισαγωγή	63
3.2	Βασικές αρχές	66
3.3	Ειδικά θέματα	72
	<u>(α) Κίνδυνος εισοδήματος επιτοκίων</u>	
	<u>(β) Λειτουργικός Κίνδυνος</u>	
	<u>(γ) Πιστωτικός κίνδυνος</u>	
3.4	Λοιπές πτυχές	75
3.5	Συμπεράσματα	76
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΥΛΩΝΑΣ III		77
4.1	Εισαγωγή	77
4.2	Διάδραση με άλλες υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων	82
4.3	Το κριτήριο της σπουδαιότητας (materiality)	82

4.4	<i>Συχνότητα δημοσιοποίησης στοιχείων</i>	83
4.5	<i>Το ζήτημα των πληροφοριών εμπιστευτικού χαρακτήρα</i>	84
4.6	<i>Το περιεχόμενο της δημοσιοποίησης στοιχείων</i>	84

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΒΑΣΙΛΕΙΑ II: ΜΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ 89

5.1	<i>Εισαγωγή</i>	89
5.2	<i>Πλεονεκτήματα – μειονεκτήματα για τα τραπεζικά ιδρύματα</i>	92
5.3	<i>Εφαρμογή της Βασιλείας II: Συνέπειες, προκλήσεις και κίνδυνοι</i>	95

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΕΠΙΛΟΓΟΣ 102

6.1	<i>Συμπερασματικές επισημάνσεις</i>	102
6.2	<i>Θέματα για περαιτέρω έρευνα</i>	109

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 113

**ΒΑΣΙΛΕΙΑ II:
ΜΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΡΟΚΛΗΣΗ
ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ**

Ευτυχία Κων/νου Παπαμιχαήλ

Σημαντικοί όροι:

Βασιλεία II, Πυλώνες, Κεφαλαιακή Επάρκεια, Πιστωτικός Κίνδυνος, Λειτουργικός Κίνδυνος, Κίνδυνος Αγοράς, Τυποποιημένη Προσέγγιση, Προσέγγιση Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης, Θεμελιώδης Προσέγγιση, Εξελιγμένη Προσέγγιση, Προσέγγιση Βασικού Δείκτη, Προσέγγιση Εξελιγμένων Μεθόδων Μέτρησης

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποβλέπει στην παρουσίαση των αναθεωρημένων προτάσεων της Βασιλείας II για την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων. Στην εργασία:

- παρουσιάζονται συνοπτικά οι στόχοι του συμφώνου της Βασιλείας I
- αναλύονται οι τρεις Πυλώνες της Βασιλείας II
- περιγράφεται αναλυτικότερα ο Πυλώνας I, ο οποίος παρουσιάζει όχι μόνο το μεγαλύτερο ενδιαφέρον αλλά και την ευρύτερη έκταση και πολυπλοκότητα
- παρατίθενται περιληπτικά κάποιες συμπερασματικές επισημάνσεις
- αναφέρονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα για τα πιστωτικά ιδρύματα με την εφαρμογή της Βασιλείας II
- παρουσιάζονται οι προκλήσεις που θα δημιουργηθούν λόγω του νέου πλαισίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 1988 η Επιτροπή της Βασιλείας¹ εισήγαγε ένα σύστημα κεφαλαιακής μέτρησης, το οποίο έγινε ευρύτερα γνωστό ως Συμφωνία της Βασιλείας (Basel Capital Accord) ή εν συντομία “Βασιλεία Ι”. Το σύστημα αυτό πρότεινε την εφαρμογή ενός πλαισίου μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου των εντός και εκτός ισολογισμού στοιχείων του ενεργητικού (σταθμισμένο ενεργητικό), θέτοντας ταυτόχρονα ένα ελάχιστο όριο απαιτούμενων εποπτικών κεφαλαίων ίσο με ποσοστό 8% του σταθμισμένου ενεργητικού.

Στόχοι του αρχικού Συμφώνου της Βασιλείας (The Banker, 2004) ήταν η ισχυροποίηση της κεφαλαιακής βάσης των τραπεζών αλλά και η διασφάλιση ίσων όρων τραπεζικού ανταγωνισμού, μέσω της καθιέρωσης ενός κοινώς αποδεκτού εποπτικού πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών. Η συνειδητοποίηση των αδυναμιών του υφιστάμενου Συμφώνου οδήγησε στην αναθεώρησή του. Τρία Κείμενα Διαβούλευσης, πέντε Ποσοτικές Μελέτες Επίπτωσης (Quantitative Impact Studies) καθώς και λοιπές δημοσιευμένες

¹ Η Επιτροπή της Βασιλείας συστάθηκε το 1974 από τους Διοικητές των Κεντρικών Τραπεζών των κρατών-μελών της “Ομάδας των 10” (G 10) και συνεδριάζει τέσσερις φορές το χρόνο. Μέλη της είναι εκπρόσωποι κεντρικών τραπεζών και άλλων τραπεζικών εποπτικών αρχών από τα ακόλουθα κράτη: Η.Π.Α., Γερμανία, Ιαπωνία, Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία, Καναδά, Ιταλία, Ισπανία, Ολλανδία, Ελβετία, Σουηδία, Βέλγιο και Λουξεμβούργο. Η Επιτροπή δεν αποτελεί μια υπερεθνική εποπτική αρχή αλλά είναι forum χωρίς νομική εξουσία, η οποία λειτουργεί υπό την αιγίδα της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (Bank of International Settlements). Τα συμπεράσματά της δεν έχουν νομική ισχύ αλλά αποσκοπούν στη διαμόρφωση γενικών εποπτικών κατευθύνσεων και βέλτιστων πρακτικών. Η Επιτροπή της Βασιλείας περιλαμβάνει περίπου 30 τεχνικές ομάδες εργασίας και ομάδες καθηκόντων και έχει δημοσιεύσει πολλά συμβουλευτικά κείμενα.

μελέτες των εξειδικευμένων ομάδων εργασίας αποτελούν το νέο πλαίσιο αρχών εποπτείας, το οποίο απαρτίζεται από τρεις πυλώνες.

ΠΥΛΩΝΑΣ I
Υπολογισμός Ελάχιστων Κεφαλαιακών Απαιτήσεων

ΠΥΛΩΝΑΣ II
Εποπτικές Διαδικασίες Εξέτασης Κεφαλαιακής
Επάρκειας

ΠΥΛΩΝΑΣ III
Πειθαρχία της Αγοράς

Βασικοί στόχοι του νέου εποπτικού πλαισίου παραμένουν η προώθηση της ασφάλειας και σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος και η ενίσχυση των συνθηκών ίσου ανταγωνισμού. Επιπλέον επιδιωκόμενοι στόχοι αποτελούν η περιεκτικότερη προσέγγιση αντιμετώπισης των αναλαμβανόμενων κινδύνων, η καλύτερη εναρμόνιση των κεφαλαιακών απαιτήσεων με τους τραπεζικούς κινδύνους και η εξάλειψη των κινήτρων αποφυγής κεφαλαιακών απαιτήσεων από τα πιστωτικά ιδρύματα.

Με τη Βασιλεία II, η Επιτροπή της Βασιλείας απομακρύνεται από τη Συμφωνία του 1998 ότι δηλαδή όλοι οι εποπτικοί κανόνες πρέπει να είναι ίδιοι για όλους (one size fits all) και αναγνωρίζει ότι όσο πιο εξελιγμένο και αποτελεσματικό είναι ένα πιστωτικό ίδρυμα στην εκτίμηση και διαχείριση των αναλαμβανόμενων

κινδύνων, τόσο λιγότερο κεφάλαιο θα πρέπει να διακρατά για μια συγκεκριμένη δραστηριότητα.

Ενώ η Βασιλεία I είχε επικεντρωθεί βασικά στη μέτρηση του κινδύνου αγοράς και λιγότερο στη μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου, η Βασιλεία II εισήγαγε μια επιτηδευμένη προσέγγιση μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου και επικεντρώθηκε στο λειτουργικό κίνδυνο.

ΠΙΝΑΚΑΣ I

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΠΥΛΩΝΩΝ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ II

ΠΥΛΩΝΑΣ I
Κίνδυνος αγοράς § Δεν υπάρχουν αλλαγές συγκριτικά με τη Βασιλεία I
Πιστωτικός κίνδυνος § Σημαντικές αλλαγές συγκριτικά με τη Βασιλεία I § Τρεις διαφορετικές προσεγγίσεις αναφορικά με τον υπολογισμό της ελάχιστης κεφαλαιακής επάρκειας § Κίνητρο για τα πιστωτικά ιδρύματα να στραφούν σε διαφορετικές προσεγγίσεις διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου βασισμένες σε εσωτερικές αξιολογήσεις.
Λειτουργικός κίνδυνος § Δεν καλύπτεται στη Βασιλεία I § Τρεις διαφορετικές προσεγγίσεις στον υπολογισμό της ελάχιστης κεφαλαιακής επάρκειας § Υιοθέτηση της κάθε προσέγγισης ανάλογα με τη συμμόρφωση σε προκαθορισμένα ποιοτικά κριτήρια

ΠΥΛΩΝΑΣ II
§ Εσωτερική διαδικασία εκτίμησης συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας § Εποπτική αξιολόγηση εσωτερικών εκτιμήσεων κεφαλαιακής επάρκειας και συμμόρφωσης με ελάχιστα επίπεδα § Επιβολή διακράτησης υψηλότερων από τα ελάχιστα όρια κεφαλαίων

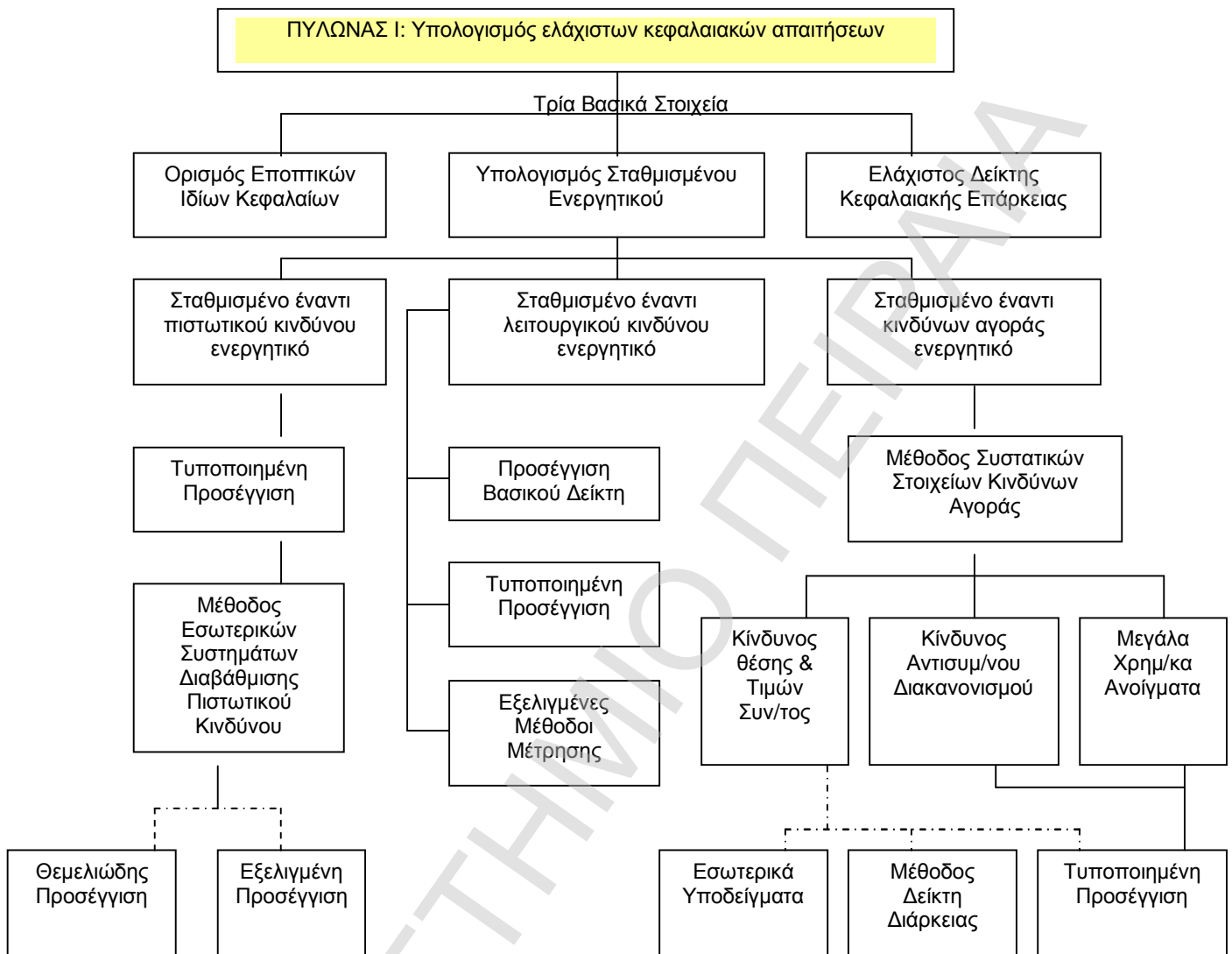
ΠΥΛΩΝΑΣ III
§ Η πειθαρχία της αγοράς ενισχύει τις προσπάθειες προώθησης ασφάλειας στα πιστωτικά ιδρύματα § Η δημοσιοποίηση μεγάλου εύρους πληροφοριών συμβάλλει στην πιο αποτελεσματική πειθαρχία της αγοράς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΥΛΩΝΑΣ Ι: ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Χαρακτηριστικό για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων είναι η υιοθέτηση πολλαπλών προσεγγίσεων, οι οποίες παρουσιάζουν αυξανόμενο βαθμό πολυπλοκότητας και ευαισθησίας στον αναλαμβανόμενο κίνδυνο (διάγραμμα 1). Όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο, η Επιτροπή της Βασιλείας προτείνει δύο προσεγγίσεις υπολογισμού των κεφαλαίων που ένα πιστωτικό ίδρυμα πρέπει να διακρατεί για εποπτικούς λόγους: την Τυποποιημένη (Standardized Approach), και αυτή των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης (International Ratings Based Approach, IRB), η οποία αποτελείται από τη Θεμελιώδη Προσέγγιση (Foundation Approach) και την Εξελιγμένη Προσέγγιση (Advanced Approach) αντίστοιχα. Επιπλέον, η Επιτροπή της Βασιλείας εισάγει τον υπολογισμό ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του λειτουργικού κινδύνου προτείνοντας τρεις εξελικτικές προσεγγίσεις: του Βασικού Δείκτη (Basic Indicator Approach), την Τυποποιημένη (Standardized Approach) και αυτή των Εξελιγμένων Μεθόδων Μέτρησης (Advanced Measurement Approach).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ I

2. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

2.1 ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΘΟΔΟΣ

2.1.1. Εισαγωγή

Η προτεινόμενη Τυποποιημένη Προσέγγιση (Basel II: Revised Framework, 2005) είναι απλούστερη από τις τρεις προσεγγίσεις και αναμένεται ότι θα υιοθετηθεί από την πλειονότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων. Αποτελεί ουσιαστικά βελτίωση της ισχύουσας, αντανακλώντας με μεγαλύτερη ακρίβεια τις μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου. Σε αντίθεση με το ισχύον καθεστώς, όπου το βασικό κριτήριο καθορισμού των συντελεστών στάθμισης πιστωτικού κινδύνου είναι η διάκριση μεταξύ χωρών μελών του ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανασυγκρότησης), στο προτεινόμενο πλαίσιο ο καθορισμός αυτός επιτυγχάνεται μέσω της χρήσης των εκτιμήσεων της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλομένων από εξωτερικούς οίκους αξιολόγησης.

Η διαδικασία απαιτεί τρία διαδοχικά στάδια. Πρώτον, τα ανοίγματα κατηγοριοποιούνται με δύο κριτήρια, την ιδιότητα του αντισυμβαλλόμενου και το είδος της συναλλαγής. Δεύτερον σε κάθε βαθμό πιστοληπτικής ικανότητας ενός ανοίγματος (ή αντισυμβαλλόμενου) αντιστοιχεί διαφορετικός συντελεστής κινδύνου. Τέλος, κάθε άνοιγμα σταθμίζεται με εκ των προτέρων καθορισμένο συντελεστή κινδύνου σύμφωνα με το βαθμό αξιολόγησής του.

2.1.2 Κριτήρια Αναγνώρισης Των Οίκων Πιστοληπτικής Ικανότητας

Αρμόδιες για τον καθορισμό της καταλληλότητας των αξιολογήσεων από τους οίκους διαβάθμισης είναι οι εθνικές εποπτικές αρχές. Προκειμένου να αναγνωρισθούν από τις εποπτικές αρχές οι αξιολογήσεις των οίκων διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας θα πρέπει να πληρούν τα εξής κριτήρια:

- ü Αντικειμενικότητα
- ü Ανεξαρτησία
- ü Διεθνής πρόσβαση, διαφάνεια
- ü Δημοσιοποίηση στοιχείων
- ü Επάρκεια πηγών συλλογής στοιχείων, και
- ü Αξιοπιστία.

2.1.3 Κατηγοριοποίηση Και Κατά Τον Κίνδυνο Στάθμιση Των Ανοιγμάτων

Στα πλαίσια της τυποποιημένης προσέγγισης τα ανοίγματα των τραπεζών, με εξαίρεση τις θέσεις σε τιτλοποιημένες απαιτήσεις, διακρίνονται σε στοιχεία εντός ισολογισμού και σε στοιχεία εκτός ισολογισμού.

Στοιχεία εντός ισολογισμού

Τα **εντός ισολογισμού** ταξινομούνται στις εξής κατηγορίες:

1. Χρέος κεντρικής κυβέρνησης και κεντρικών τραπεζών
2. Χρέος λοιπών ΝΠΔΔ και επιχειρήσεων του δημοσίου τομέα
3. Χρέος πολυμερών αναπτυξιακών τραπεζών
4. Δάνεια προς πιστωτικά ιδρύματα
5. Δάνεια προς επενδυτικές εταιρίες
6. Δάνεια προς επιχειρήσεις του μη χρηματοπιστωτικού τομέα και ασφαλιστικές
7. Ανοίγματα χαρτοφυλακίου χαμηλής αξίας
8. Ενυπόθηκα δάνεια για αγορά κατοικίας από φυσικά πρόσωπα
9. Ενυπόθηκα δάνεια για εμπορικές επιχειρήσεις
10. Δάνεια σε καθυστέρηση
11. Ανοίγματα υψηλού κινδύνου, και
12. Λοιπά ανοίγματα

1. Χρέος κεντρικής κυβέρνησης και κεντρικών τραπεζών

Για την κατά τον πιστωτικό κίνδυνο στάθμιση των ανοιγμάτων έναντι κεντρικών κυβερνήσεων και κεντρικών τραπεζών παρέχονται δύο μέθοδοι ανάλογα με την προέλευση της διαβάθμισης των αντισυμβαλλομένων:

- (α) Στάθμιση απαιτήσεων ανάλογα με τη βαθμολόγηση των οργανισμών αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, και

(β) Στάθμιση απαιτήσεων ανάλογα με τη βαθμολόγηση οργανισμών ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων.

(α) Σύμφωνα με την πρώτη μέθοδο οι συντελεστές στάθμισης του πιστωτικού κινδύνου για ανοίγματα έναντι κρατών και των κεντρικών τραπεζών τους προσδιορίζονται βάσει του κάτωθι πίνακα:

ΧΡΕΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ						
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ	AAA έως AA-	A+ έως A-	BBB+ έως BBB-	BB+ έως B-	Κάτω από B-	Μη αξιολογημένες
ΣΤΑΘΜΙΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	0%	20%	50%	100%	150%	100%

Εντούτοις, παρέχεται η ευχέρεια ευνοϊκότερης στάθμισης για ανοίγματα έναντι του κράτους που είναι εγκατεστημένα τα πιστωτικά ιδρύματα εφόσον είναι εκπεφρασμένα στο εγχώριο νόμισμα και χρηματοδοτούμενα από στοιχεία του παθητικού ομοίως εκπεφρασμένα. Εφόσον υιοθετηθεί ευνοϊκότερη στάθμιση μπορεί να αναγνωρισθεί και από άλλες εποπτικές αρχές για ανοίγματα ημεδαπών τραπεζών προς την πρώτη χώρα. Τέλος, μηδενικός συντελεστής προβλέπεται για τις απαιτήσεις έναντι της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών, του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

(β) Αναφορικά με την εναλλακτική δυνατότητα στάθμισης απαιτήσεων ανάλογα με τη βαθμολόγηση οργανισμών ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων (Export Credit Agencies, ECAs) προϋπόθεση αποτελεί οι εν λόγω οργανισμοί να δημοσιοποιούν τις διαβαθμίσεις κινδύνου, και να έχουν υιοθετήσει τη

μεθοδολογία του ΟΟΣΑ. Η στάθμιση μπορεί να γίνει είτε βάσει αξιολόγησης αναγνωρισμένων εθνικών οργανισμών είτε βάσει της συμφωνημένης-κατηγοριοποίησης του ΟΟΣΑ. Οι σταθμίσεις που προβλέπει η μεθοδολογία του ΟΟΣΑ είναι οι εξής:

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ECA	0-1	2	3	4 – 6	7
ΣΤΑΘΜΙΣΗ	0%	20%	50%	100%	150%

2. Χρέος λοιπών ΝΠΔΔ και επιχειρήσεων του δημοσίου τομέα

Τα ανοίγματα έναντι λοιπών ΝΠΔΔ και επιχειρήσεων του δημοσίου τομέα μπορούν να σταθμίζονται είτε ως χρέος κεντρικής κυβέρνησης ή ως διατραπεζικό χρέος (αλλά χωρίς ευνοϊκή μεταχείριση βραχυχρόνιων ανοιγμάτων).

3. Πολυμερείς αναπτυξιακές τράπεζες (Multilateral Development Banks, MDBs)

Τα ανοίγματα έναντι των πολυμερών αναπτυξιακών τραπεζών θα σταθμίζονται σύμφωνα με τη δεύτερη μέθοδο για τα διατραπεζικά ανοίγματα (αλλά χωρίς ευνοϊκή μεταχείριση βραχυχρόνιων ανοιγμάτων). Επιπλέον προβλέπεται μηδενικός συντελεστής² για αναπτυξιακές τράπεζες που πληρούν συγκεκριμένα

² Μηδενικό συντελεστή πιστωτικού κινδύνου έχουν οι ακόλουθες αναπτυξιακές τράπεζες: International Bank for Reconstruction & Development (IBRD), International Finance Corporation (IFC), Asian Development Bank (ADB), African Development Bank (AfDB), European Bank for Reconstruction & Development (EBRD), Inter-American Development Bank (IADB), European Investment Bank (EIB),

κριτήρια, όπως υψηλή μακροπρόθεσμη πιστοληπτική ικανότητα (τουλάχιστον AAA), επαρκή επίπεδα κεφαλαίων και ρευστότητας κ.α.

4. Πιστωτικά ιδρύματα

Δύο μεθόδους στάθμισης προβλέπει το νέο σύμφωνο:

- Μια κατηγορία λιγότερο ευνοϊκή από την αντίστοιχη για το χρέος κεντρικής κυβέρνησης, και
- Στάθμιση ανάλογη της εξωτερικής αξιολόγησης με ευνοϊκή στάθμιση βραχυχρόνιων ανοιγμάτων.

Σύμφωνα με την πρώτη επιλογή τα διατραπεζικά ανοίγματα θα σταθμίζονται κατά μια κατηγορία λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που αντιστοιχεί στο χρέος κεντρικής κυβέρνησης της χώρας στην οποία είναι εγκατεστημένο το πιστωτικό ίδρυμα. Εντούτοις στις χώρες που είναι αξιολογημένες από BB+ έως B- ή μη αξιολογημένες το ανώτατο όριο θα είναι το 100%.

ΔΙΑΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ 1 ^Η ΕΠΙΛΟΓΗ						
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ	AAA έως AA-	A+ έως A-	BBB+ έως BBB-	BB+ έως B-	Κάτω από B-	Μη αξιολογημένες
ΣΤΑΘΜΙΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	20%	50%	100%	100%	150%	100%

Η δεύτερη μέθοδος αποδίδει συντελεστές στάθμισης κινδύνου ανάλογα με την αξιολόγηση του ίδιου του πιστωτικού ιδρύματος. Οι μη αξιολογημένες τράπεζες

Nordic Investment Bank (NIB), Caribbean Development Bank (SDB), Islamic Development Bank (IDB), Council of Europe Development Bank (CEDB).

λαμβάνουν συντελεστή της τάξεως του 50%. Πάντως επιφυλάσσεται ευνοϊκή στάθμιση στα βραχυπρόθεσμα ανοίγματα διάρκειας μέχρι τριών μηνών.

ΔΙΑΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ 2^Η ΕΠΙΛΟΓΗ						
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	AAA έως AA-	A+ έως A-	BBB+ έως BBB-	BB+ έως B-	Κάτω από B-	Μη αξιολογημένες
ΣΤΑΘΜΙΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	20%	50%	50%	100%	150%	50%
ΣΤΑΘΜΙΣΗ ΓΙΑ ΒΡΑΧ/ΣΜΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ	20%	20%	20%	50%	150%	20%

Τέλος, στην ειδική περίπτωση που έχει υιοθετηθεί η ευχέρεια ευνοϊκότερης στάθμισης του χρέους κεντρικής κυβέρνησης τότε είναι δυνατόν να αποδώσουν και στις δύο μεθόδους στάθμισης μια κατηγορία λιγότερο ευνοϊκή από την προβλεπόμενη για το χρέος κεντρικής κυβέρνησης με όριο 20% για τα βραχυπρόθεσμα διατραπεζικά ανοίγματα.

5. Επενδυτικές επιχειρήσεις (securities firms)

Ο προσδιορισμός των συντελεστών στάθμισης των ανοιγμάτων έναντι επενδυτικών εταιριών μπορεί να πραγματοποιηθεί βάσει της μεθόδου που προβλέπεται για τα διατραπεζικά ανοίγματα ή της μεθόδου για τις επιχειρήσεις.

Στην πρώτη περίπτωση προϋπόθεση αποτελεί οι εν λόγω επιχειρήσεις να υπόκεινται σε καθεστώς διακράτησης ιδίων κεφαλαίων για εποπτικούς λόγους ανάλογο του διέποντος τη λειτουργία των τραπεζών.

6. Επιχειρήσεις του μη χρηματοπιστωτικού τομέα και ασφαλιστικές επιχειρήσεις

Ανάλογα με τα ανοίγματα προς επιχειρήσεις του μη χρηματοπιστωτικού τομέα καθώς και τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις οι συντελεστές στάθμισης έχουν ως εξής:

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ					
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	AAA έως AA-	A+ έως A-	BBB+ έως BB-	Κάτω από BB-	Μη αξιολογημένες
ΣΤΑΘΜΙΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	20%	50%	100%	150%	100%

Επισημαίνεται ότι προβλέπεται ευχέρεια επιβολής υψηλότερης στάθμισης για τις μη αξιολογημένες επιχειρήσεις, και εφόσον το δικαιολογούν οι περιστάσεις σε όλα τα ανοίγματα προς επιχειρήσεις.

Τέλος παρέχεται η δυνατότητα εφαρμογής συντελεστή 100% σε πάγια βάση. Σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει οι εποπτικές αρχές να διασφαλίζουν ότι οι τράπεζες εφαρμόζουν με ενιαίο τρόπο την εν λόγω μέθοδο.

7. Ανοίγματα χαρτοφυλακίου λιανικής τραπεζικής

Τα κριτήρια συμπερίληψης ενός ανοίγματος σε χαρτοφυλάκιο λιανικής τραπεζικής συνίστανται στα κάτωθι:

- ιδιότητα του πελάτη (φυσικό πρόσωπο ή μικρές επιχειρήσεις),

- χαρακτηριστικά προϊόντος (προσωπικά και καταναλωτικά δάνεια, πιστωτικές ευχέρειες κλπ).
- Διασπορά χαρτοφυλακίου (granularity) – κανένα μεμονωμένο άνοιγμα δε θα πρέπει να υπερβαίνει το 0,2% του συνολικού σχετικού χαρτοφυλακίου,
- Ύψος ανοίγματος (δε θα πρέπει να υπερβαίνει για κάθε μεμονωμένο άνοιγμα τα € 1εκ.)

Εφόσον πληρούνται τα προαναφερθέντα κριτήρια ο συντελεστής στάθμισης προς τα ανοίγματα του χαρτοφυλακίου χαμηλής αξίας ορίζεται στο 75%. Πάντως τονίζεται ότι και εν προκειμένου παρέχεται ευχέρεια υψηλότερης στάθμισης .

8. Ενυπόθηκα δάνεια για αγορά κατοικίας

Για τα ενυπόθηκα δάνεια για αγοράς κατοικίας από φυσικά πρόσωπα ο συντελεστής στάθμισης διαμορφώνεται στο 35%. Ευχέρεια υψηλότερης στάθμισης εξακολουθούν να διατηρούν οι οικείες εποπτικές αρχές.

9. Ενυπόθηκα δάνεια για εμπορικές επιχειρήσεις

Η Επιτροπή της Βασιλείας λαμβάνοντας υπόψη τις εκτεταμένες επισφάλειες στην εν λόγω τραπεζική δραστηριότητα κατά τα τελευταία χρόνια θεωρεί ότι ο

συντελεστής στάθμισης για τα εν θέματι ανοίγματα θα πρέπει να ανέρχεται στο 100%.

Ωστόσο, προβλέπεται, υπό αυστηρές προϋποθέσεις, ευνοϊκή στάθμιση 50% υπό όρους και για το μέρος του ανοίγματος που δεν ξεπερνά το μικρότερο από είτε το 50% της αγοραίας αξίας, είτε το 60% της mortgage lending value. Το υπόλοιπο θα σταθμίζεται με 100%. Επιπλέον απαιτείται δημοσιοποίηση εκπλήρωσης των αυστηρών προϋποθέσεων. Πάντως σε περίπτωση που καταστούν προβληματικής εκπλήρωσης θα σταθμίζονται με 100%.

10. Δάνεια σε καθυστέρηση

Σημαντική τροποποίηση αποτελεί η μεταχείριση των δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών. Το μέρος του δανείου για το οποίο δεν έχουν ληφθεί εξασφαλίσεις θα σταθμίζεται με συντελεστή:

- 150%, αν οι ειδικές προβλέψεις είναι μικρότερες του 20% του υπολοίπου του δανείου, ή
- 100%, αν οι ειδικές προβλέψεις είναι μεγαλύτερες του 20% του υπολοίπου του δανείου,
- 50%, εφόσον οι ειδικές προβλέψεις είναι μεγαλύτερες του 50% του υπολοίπου του δανείου και με ενεργοποίηση της σχετικής ευχέρειας.

Αν παρέχεται πλήρης κάλυψη με μέσα που δεν αναγνωρίζονται στις τεχνικές άμβλυσης, ο συντελεστής ανέρχεται στο 100% εφόσον οι προβλέψεις προσεγγίζουν το 15% του υπόλοιπου δανείου.

Τέλος, στην περίπτωση των ληξιπρόθεσμων ενυπόθηκων δανείων ο συντελεστής ορίζεται στο 100%. Αν έχουν πραγματοποιηθεί προβλέψεις όχι χαμηλότερες από το 20% του υπολοίπου του δανείου το εναπομένον τμήμα του δανείου μπορεί να σταθμιστεί με συντελεστή 50%.

11. Ανοίγματα υψηλού κινδύνου

Συντελεστής 150% ή υψηλότερος εφαρμόζεται στα ανοίγματα προς:

- κράτος, κρατικές επιχειρήσεις, πιστωτικά ιδρύματα, επενδυτικές επιχειρήσεις με αξιολόγηση χαμηλότερη του B-,
- επιχειρήσεις με αξιολόγηση χαμηλότερη από BB-,
- δάνεια σε καθυστέρηση, και
- τιτλοποιημένες απαιτήσεις αξιολογημένες μεταξύ BB+ ως BB-.

Ευχέρεια υψηλότερης στάθμησης απονέμεται στις εθνικές εποπτικές αρχές για κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου (venture capital) και τις ιδιωτικές τοποθετήσεις (private equity investments).

12. Λοιπά ανοίγματα

Για κάθε άνοιγμα που δεν εμπίπτει των προηγούμενων κατηγοριών προβλέπεται συντελεστής 100%. Οι συμμετοχές ή οι επενδύσεις σε στοιχεία κανονιστικού κεφαλαίου θα σταθμίζονται με 100% εκτός αν αφαιρούνται από τα ίδια κεφάλαια.

Στοιχεία εκτός ισολογισμού

Για τον υπολογισμό της κατά τον πιστωτικό κίνδυνο σταθμισμένης αξίας των στοιχείων εκτός ισολογισμού είναι αναγκαία σύμφωνα με το υφιστάμενο πλαίσιο η μετατροπή των εν λόγω στοιχείων σε ποσά πιστωτικής αντιστοιχίας (Γκόρτσος 2004). Οι ανοικτές θέσεις σε στοιχεία εκτός ισολογισμού περιλαμβάνουν:

- συμβάσεις υπό αίρεση (contingencies) και αναλήψεις υποχρεώσεων (commitments), και
- ανοικτές θέσεις σε έξω – χρηματιστηριακά παράγωγα μέσα επί συναλλάγματος και επιτοκίων, είτε αυτά βασίζονται σε προθεσμιακές πράξεις (π.χ. συμβάσεις ανταλλαγής, προθεσμιακές πράξεις επί επιτοκίων ή συναλλάγματος) είτε πρόκειται για συμβάσεις με δικαίωμα προαίρεσης.

Όσο αφορά, λοιπόν, τα στοιχεία εκτός ισολογισμού και ειδικότερα τις συμβάσεις υπό αίρεση και τις αναλήψεις υποχρεώσεων προβλέπονται οι εξής συντελεστές πιστωτικής αντιστοιχίας:

- 20% για τις αναλήψεις υποχρεώσεων (πιστωτικές ευχέρειες) αρχικής διάρκειας ενός έτους,
- 50% για τις αναλήψεις υποχρεώσεων αρχικής διάρκειας άνω του έτους,
- 0% για τις μη χρησιμοποιηθείσες πιστωτικές ευχέρειες (υποχρεώσεις δανεισμού, αγοράς τίτλων κλπ), οι οποίες μπορούν να ακυρωθούν άνευ όρων και χωρίς προειδοποίηση,
- 100% για τις δανειοδοσίες / δανειοληψίες τίτλων, και πράξεις προσωρινής εκχώρησης με υποχρέωση επαναγοράς (repo style συναλλαγές), και
- 20% για τις πιστώσεις έναντι φορτωτικών εγγράφων

Οι συντελεστές πιστωτικής μετατροπής για τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα δεν μεταβάλλονται. Εντούτοις αλλαγή επέρχεται με την κατάργηση το ανώτατου ορίου 50% για το συντελεστή στάθμισης κινδύνου για τις θέσεις στα εν λόγω χρηματοπιστωτικά μέσα.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΤΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ			
	Συντελεστές πιστωτικής αντιστοιχίας		Συντελεστές στάθμισης
	ΠΔ/ΤΕ 2423/2003	Επερχόμενες τροποποιήσεις	
1. Συμβάσεις υπό αίρεση (contingencies) και αναλήψεις υποχρεώσεων			
Αναλήψεις υποχρεώσεων αρχικής διάρκειας ενός έτους	0%	20%	
Αναλήψεις υποχρεώσεων αρχικής διάρκειας άνω του έτους	50%	50%	
Μη χρησιμοποιηθείσες πιστωτικές ευχέρειες	0%	0%	
Δανειοδοσίες / δανειοληψίες τίτλων, και πράξεις προσωρινής εκχώρησης με υποχρέωση επαναγοράς (repo style συναλλαγές)	100%	100% ή 50% αν η αξία των εκχωρούμενων δεν εμφανίζεται στον ισολογισμό του εκχωρούντος	
Πιστώσεις έναντι φορτωτικών εγγράφων	20%	20%	
2. Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα χρηματοπιστωτικά			
	Οι συντελεστές πιστωτικής μετατροπής δεν μεταβάλλονται		Κατάργηση του ανώτατου ορίου 50% για το συντελεστή στάθμισης κινδύνου

2.2 ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (IRB)

2.2.1 Εισαγωγή

Η υιοθέτηση της προσέγγισης των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου αποτελεί το πιο καινοτόμο τμήμα του Συμφώνου της Βασιλείας II (Fitch Report, 2004). Εν αντιθέσει με την αδρή και συχνά αυθαίρετη κατάτμηση των συντελεστών στάθμισης κινδύνου της Τυποποιημένης Προσέγγισης, η Προσέγγιση των Εσωτερικών Συστημάτων παρέχει τη δυνατότητα πλήρους εξατομίκευσης του πιστωτικού κινδύνου ανά αντισυμβαλλόμενο. Οι εσωτερικές αξιολογήσεις αποτελούν τον καλύτερο τρόπο δημιουργίας ενός τελειοποιημένου συστήματος που αντανακλά πιστότερα τους πραγματικούς κινδύνους τους οποίους αναλαμβάνουν τα πιστωτικά ιδρύματα.

Πλεονεκτήματα των εσωτερικών συστημάτων διαβάθμισης κινδύνου αποτελούν:

- η ενσωμάτωση στοιχείων που δεν είναι γνωστά σε οίκους αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου
- η δυνατότητα εφαρμογής σε εταιρίες μικρότερης εμβέλειας, και
- η παροχή κινήτρων στα πιστωτικά ιδρύματα να υιοθετήσουν αποτελεσματικότερες διαδικασίες στα συστήματα πιστοδοτήσεών τους.

Χωρίς να καταλέγονται στα μειονεκτήματα ωστόσο προβληματισμό προκαλούν αφενός η απουσία ομοιομορφίας των συστημάτων μεταξύ των τραπεζών και αφετέρου το έντονα υποκειμενικό στοιχείο που ενέχουν τα εσωτερικά υποδείγματα.

Οι μεγαλύτερες προκλήσεις που κλήθηκε να αντιμετωπίσει η Επιτροπή της Βασιλείας αφορούσαν αφενός την αξιολόγηση και αναγνώριση της επάρκειας των εσωτερικών υποδειγμάτων από τις εποπτικές αρχές, αφετέρου την αντιστοίχιση των εσωτερικών διαβαθμίσεων κατά τέτοιο τρόπο που να διασφαλίζεται εναρμονισμένη αντιμετώπιση όμοιων κινδύνων μεταξύ διαφορετικών τραπεζών.

Η μεθοδολογία αυτή είναι εξελικτική και κλιμακούμενη και αποτελείται από δύο επιμέρους προσεγγίσεις: τη Θεμελιώδη και την Εξελιγμένη. Η προσέγγιση των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης θεμελιώνεται στις εσωτερικές πρακτικές αντιμετώπισης του πιστωτικού κινδύνου που χρησιμοποιούνται από ορισμένα πιστωτικά ιδρύματα κατά την εκτίμηση του ύψους του απαιτούμενου οικονομικού κεφαλαίου για την κάλυψη έναντι των κινδύνων που αναλαμβάνουν κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους. Σε αντίθεση με τη διακριτή συνάρτηση των αξιολογήσεων πιστοληπτικής ικανότητας (Τυποποιημένη Προσέγγιση) με τους πέντε συντελεστές στάθμισης (0%, 20%, 50%, 100%, 150%), η προσέγγιση των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης χρησιμοποιεί μια συνεχή συνάρτηση συντελεστών στάθμισης, αντανακλώντας έτσι όλο το φάσμα της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλόμενων και της πιθανότητας αθέτησης των υποχρεώσεών τους, παρέχοντας συνεπώς ακριβέστερη διαφοροποίηση του πιστωτικού κινδύνου. Κεντρική θέση στην ανάπτυξη της προσέγγισης των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης κατέχει ο εποπτικός ορισμός της αθέτησης της υποχρέωσης αντισυμβαλλόμενου.

Αθέτηση υποχρέωσης ενός αντισυμβαλλόμενου θεωρείται ότι έχει συμβεί όταν συντρέχουν μία ή αμφότερες από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

(α) ύπαρξη ληξιπρόθεσμης οφειλής μεγαλύτερη των 90 ημερών για οποιαδήποτε από τις “ουσιαστικές” υποχρεώσεις του οφειλέτη

(β) υφίστανται ενδείξεις ότι ο οφειλέτης είναι απίθανο να εξοφλήσει πλήρως τις υποχρεώσεις του (κεφάλαιο, τόκους, έξοδα) χωρίς το πιστωτικό ίδρυμα να καταφύγει σε ενεργοποίηση τυχόν εγγυήσεων ή εξασφαλίσεων.

Ενδείξεις πιθανής αδυναμίας εξόφλησης υποχρεώσεων του αντισυμβαλλόμενου αποτελούν:

§ η κατάσταση της απαίτησης ως μη εκτοκιζόμενη (non accrual)

§ η διαγραφή οφειλής (charge off) ή σχηματισμός ειδικής πρόβλεψης έναντι της απαίτησης λόγω επιδείνωσης της πιστοληπτικής ικανότητας του αντισυμβαλλόμενου

§ η πώληση της απαίτησης με “ουσιαστική” πιστωτική ζημιά για το πιστωτικό ίδρυμα

§ η αναγκαστική αναδιάρθρωση του χρέους η οποία πιθανώς να επιφέρει μείωση της οφειλής λόγω “ουσιαστικής” άφεςης ή αναβολής του χρέους (κεφαλαίου, τόκων, εξόδων)

§ η αίτηση ή κήρυξη πτώχευσης ή λήψη παρόμοιων μέτρων προστασίας έναντι των πιστωτών του από τον οφειλέτη με αποτέλεσμα την αποφυγή ή καθυστέρηση της εξόφλησης

§ η δικαστική αίτηση του πιστωτικού ιδρύματος για αναγκαστική πτώχευση του οφειλέτη

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΜΕΘΟΔΩΝ				
	ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΩΝ		ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ
		ΘΕΜΕΛΙΩΔΗΣ	ΕΞΕΛΙΓΜΕΝΗ	
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	5	Περισσότεροι	Περισσότεροι	Περισσότεροι
PD	Εποπτική αρχή	Τράπεζα	Τράπεζα	Τράπεζα
LGD	Εποπτική αρχή	Εποπτική αρχή	Τράπεζα	Τράπεζα
EAD	Εποπτική αρχή	Εποπτική αρχή	Τράπεζα	Τράπεζα
M	Όχι	Εποπτική αρχή (ευχέρεια παροχής από την Τράπεζα)	Ναι (τράπεζα)	Ναι (τράπεζα)
CORRELATION	Όχι	Όχι	Όχι	Ναι

2.2.2 Προϋποθέσεις

Προκειμένου να είναι αποτελεσματικά τα εσωτερικά υποδείγματα θα πρέπει τα στοιχεία που παρέχουν να είναι αξιόπιστα και επαρκή. Για αυτό το λόγο η Επιτροπή της Βασιλείας προσδιορίζει σειρά προϋποθέσεων προκειμένου ένα πιστωτικό ίδρυμα να δικαιούται να υιοθετήσει μια εκ των δύο εσωτερικών μεθόδων. Οι προϋποθέσεις αφορούν:

- § Γενικές αρχές,
- § Διαρκή συμμόρφωση με τις προϋποθέσεις,
- § Σχεδιασμό και λειτουργία του συστήματος διαβάθμισης,
- § Θέματα εταιρικής διακυβέρνησης και εσωτερικού ελέγχου,
- § Τη χρήση εσωτερικών αξιολογήσεων,
- § Την ποσοτικοποίηση του κινδύνου,
- § Τον έλεγχο της εγκυρότητας εσωτερικών αξιολογήσεων,
- § Τις παραμέτρους LGD & PD από την εποπτική αρχή, και
- § Συγκεκριμένες υποχρεώσεις γνωστοποίησης στοιχείων.

Ως προς το σχεδιασμό του συστήματος διαβάθμισης πρέπει να επισημανθεί ότι το σύστημα διαβάθμισης θα πρέπει να συλλαμβάνει δύο διακριτές διαστάσεις του πιστωτικού κινδύνου:

- το ενδεχόμενο αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις, και
- ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που προσιδιάζουν στα επιμέρους ανοίγματα.

Οι διαβαθμίσεις κατ' ελάχιστον θα πρέπει να ανέρχονται σε 8 (7 για τα εξυπηρετούμενα και 1 για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα).

2.2.3. Κατηγοριοποίηση ανοιγμάτων

Η ταξινόμηση των στοιχείων του ενεργητικού που συνθέτουν το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο των πιστωτικών ιδρυμάτων σε πέντε βασικές κατηγορίες

- § απαιτήσεις έναντι επιχειρήσεων
- § απαιτήσεις έναντι κρατών
- § απαιτήσεις έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων
- § λιανική τραπεζική
- § συμμετοχές και μετοχές

Οι απαιτήσεις έναντι επιχειρήσεων περιλαμβάνουν πέντε υποκατηγορίες εξειδικευμένης χρηματοδοτήσεις (specialized lending):

- § Χρηματοδοτήσεις μεγάλων έργων (project finance),
- § Χρηματοδοτήσεις φυσικών περιουσιακών στοιχείων (object finance),
- § Χρηματοδοτήσεις εμπορευμάτων (commodities finance),
- § Χρηματοδοτήσεις εμπορικών ακινήτων (income producing real estate),
και
- § Χρηματοδοτήσεις εμπορικών ακινήτων υψηλού κινδύνου (high volatility commercial real estate).

Για τα εν λόγω ανοίγματα και εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις τότε οι τράπεζες δύνανται να χρησιμοποιήσουν τη μέθοδο των εσωτερικών αξιολογήσεων. Επιπλέον λαμβάνοντας υπόψη την αυστηρότητα των κριτηρίων η Επιτροπή της Βασιλείας επιτρέπει τη χρήση μία πρόσθετης μεθόδου αν δεν πληρούνται οι τιθέμενες προϋποθέσεις σύμφωνα με την οποία οι τράπεζες μπορούν να ταξινομήσουν τα ανοίγματα σε 5 προκαθορισμένες κατηγορίες για τις οποίες προβλέπεται ειδικός συντελεστής στάθμισης κινδύνου ως κάτωθι:

Ισχυρό	Καλό	Ικανοποιητικό	Αδύναμο	Επικίνδυνο
75%	100%	150%	350%	625%

Ειδικά για τα ανοίγματα χρηματοδότησης εμπορικών ακινήτων υψηλού κινδύνου (high volatility commercial real estate), και εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις, προβλέπεται ειδική – πιο συντηρητική έναντι του κινδύνου – συνάρτηση υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων. Σε περίπτωση μη πλήρωσης των προϋποθέσεων οι τράπεζες θα πρέπει να μπορούν να ταξινομήσουν τα ανοίγματα σε 5 προκαθορισμένες κατηγορίες για τις οποίες επίσης προβλέπεται ειδικός συντελεστής στάθμισης κινδύνου.

Για τα ανοίγματα λιανικής τραπεζικής προβλέπεται αποκλειστικά η χρήση της προηγμένης μεθόδου χωρίς εναλλακτική θεμελιώδη μέθοδο. Σε αντίθεση με τα προηγούμενα ανοίγματα τα εν λόγω ομαδοποιούνται σε κατηγορίες ανοιγμάτων συναφών χαρακτηριστικών. Η κατηγορία των ανοιγμάτων λιανικής τραπεζικής περιλαμβάνει τις εξής υποκατηγορίες:

- στεγαστικά δάνεια,

- αποδεκτά ανανεώσιμα πιστωτικά ανοίγματα (qualifying revolving exposures), και
- λοιπά δάνεια λιανικής τραπεζικής.

Αναφορικά με τις συμμετοχές (equities), που δεν περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών – το πλαίσιο αρθρώνεται γύρω από δύο μεθόδους:

- την προσέγγιση αγοράς (market based approach) , και
- την προσέγγιση βάσει των παραμέτρων PD / LGD (PD / LGD approach).

Η πρώτη μέθοδος διαθέτει δύο υπό μεθόδους. Την απλουστευμένη μέθοδο, και τη μέθοδο των εσωτερικών υποδειγμάτων. Σύμφωνα με την πρώτη υπό μέθοδο ο συντελεστής ανέρχεται σε 300% και 400% για τις συμμετοχές που είναι διαπραγματεύσιμες σε αναγνωρισμένα χρηματιστήρια και για εκείνες που δεν είναι, αντίστοιχα. Η δεύτερη υπό μέθοδος αναγνωρίζει τα εσωτερικά υποδείγματα (vat models) των τραπεζών για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων.

Τέλος, η μέθοδος της προσέγγισης βάσει των παραμέτρων PD / LGD ερείδεται στη λογική των συστημάτων εσωτερικής αξιολόγησης με κάποιες προσαρμογές (λ.χ. προκαθορισμένη παράμετρο LGD 90%).

Ο υπολογισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι των εκχωρούμενων απαιτήσεων πραγματοποιείται χωριστά για τον κίνδυνο πτώχευσης (default risk) αφενός και αφετέρου για τον κίνδυνο απομείωσης της αξίας των προς είσπραξη απαιτήσεων (dilution risk).

ΠΙΝΑΚΑΣ IV

ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ	ΜΕΘΟΔΟΣ
<i>1. Ανοίγματα έναντι επιχειρήσεων, κρατών και τραπεζών</i>	
1.1 Γενική περίπτωση	Εξελιγμένη [Advanced Internal Ratings – Based (IRB) Approaches] και / ή Θεμελιώδης [Foundation Internal Ratings – Based (IRB) Approaches]
1.2 Ειδική περίπτωση. Ανοίγματα εξειδικευμένης χρηματοδότησης (specialized lending)	Γενική περίπτωση <ul style="list-style-type: none"> • IRB Approches, ή • Μέθοδος των προκαθορισμένων κατηγοριών (slotting criteria method) Ειδική περίπτωση ανοίγματα χρηματοδότησης εμπορικών ακινήτων υψηλού κινδύνου (high volatility commercial real estate) <ul style="list-style-type: none"> • Μέθοδος εσωτερικών υποδειγμάτων (συντηρητική συνάρτηση) • Μέθοδος των προκαθορισμένων κατηγοριών (slotting criteria method)
<i>2. Ανοίγματα λιανικής τραπεζικής</i>	Εξελιγμένη μέθοδος εσωτερικών υποδειγμάτων [Advanced Internal Ratings – Based (IRB) Approaches]
<i>3. Συμμετοχές εκτός χαρτοφυλακίου συναλλαγών</i>	Market based approach – προσέγγιση αγοράς <ul style="list-style-type: none"> • Simple risk weight method • Internal models method LGD / PD Approach
<i>4. Εκχώρηση απαιτήσεων</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Κίνδυνος πτώχευσης (default risk) • Κίνδυνος απομείωσης της αξίας των προς είσπραξης απαιτήσεων (dilution risk)

2.2.4 Παράμετροι κινδύνου

Στην περίπτωση της Θεμελιώδους Προσέγγισης (Basel II: Revised Framework, 2005) οι τράπεζες προσδιορίζουν μόνο την παράμετρο της αδυναμίας εκπλήρωσης υποχρεώσεων (PD), ενώ στην Εξελιγμένη Προσέγγιση το σύνολο των παραμέτρων. Αναλυτικά οι παράμετροι πιστωτικού κινδύνου είναι οι ακόλουθες:

(α) Πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης του αντισυμβαλλόμενου (Probability of Default – PD)

(β) “Αναμενόμενη” ζημιά σε περίπτωση αθέτησης της υποχρέωσης του αντισυμβαλλόμενου (Loss Given Default – LGD),

(γ) Έκθεση έναντι του αντισυμβαλλόμενου σε περίπτωση αθέτησης της υποχρέωσής του (Exposure At Default – EAD), και

(δ) Εναπομένουσα διάρκεια μέχρι τη λήξη των απαιτήσεων (Maturity – M)

(α) Πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης του αντισυμβαλλόμενου (PD)

Ορίζεται ως η μεγαλύτερη τιμή μεταξύ της πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης του αντισυμβαλλόμενου με χρονικό ορίζοντα ενός έτους και ενός ελαχίστου ορίου 0,03% - με την εξαίρεση των απαιτήσεων έναντι κρατών που δεν προβλέπεται ελάχιστο όριο.

Όλα τα πιστωτικά ιδρύματα ανεξάρτητα της προσέγγισης των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης που ακολουθούν οφείλουν να παρέχουν στις εποπτικές αρχές τις εκτιμήσεις τους για την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης του αντισυμβαλλόμενου για κάθε βαθμίδα αξιολόγησης δανειζομένου (borrower grade) του Εσωτερικού Συστήματος Διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου.

(β) “Αναμενόμενη” ζημιά σε περίπτωση αθέτησης της υποχρέωσης του αντισυμβαλλόμενου (LGD)

Η εν λόγω παράμετρος κινδύνου αντιπροσωπεύει μια εκτίμηση της μέσης αναμενόμενης ζημιάς ανά απαίτηση που θα υποστεί το πιστωτικό ίδρυμα σε περίπτωση που ο αντισυμβαλλόμενος δεν είναι σε θέση να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις. Για παράδειγμα, τιμή της LGD για μια απαίτηση ίση με 45% σημαίνει ότι το πιστωτικό ίδρυμα εκτιμά ότι θα υποστεί ζημιά ίση με το 45% της αξίας της απαίτησης (ενώ θα ανακτήσει το υπόλοιπο 55%), στην περίπτωση που ο εν λόγω αντισυμβαλλόμενος δεν είναι σε θέση να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του. Η έννοια περιλαμβάνει τις ζημιές κεφαλαίου, διαφυγόντων κερδών υπό τη μορφή τόκων και λειτουργικών εξόδων. Η LGD εξαρτάται από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της συναλλαγής και τις τεχνικές μείωσης του κινδύνου που έχουν χρησιμοποιηθεί.

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της συναλλαγής που διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο είναι:

- Αν το χρέος είναι κύριας ή μειωμένης εξασφάλισης,
- Η οικονομική συγκυρία (στη διάρκεια της ύφεσης οι ανακτήσεις είναι λιγότερες και πιο περιορισμένες), και
- Ο τομέας δραστηριότητας του οφειλέτη (λ.χ. επιχειρήσεις με ενσώματα περιουσιακά στοιχεία παρουσιάζουν καλύτερα ποσοστά ανακτήσεων).

Η παράμετρος LGD διαφοροποιείται ανάλογα με την υιοθετηθείσα προσέγγιση. Σύμφωνα με τη Θεμελιώδη Προσέγγιση η LGD καθορίζεται από τις εποπτικές αρχές και διαφοροποιείται ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της συναλλαγής και

τον τύπο της εξασφάλισης. Ως αφετηρία η Επιτροπή της Βασιλείας προτείνει την υιοθέτηση τιμής 45% και 75% για τα ανοίγματα ακάλυπτων απαιτήσεων πλήρους και μειωμένης εξασφάλισης αντίστοιχα.

Στην Εξελιγμένη Προσέγγιση, τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν την ευχέρεια να χρησιμοποιήσουν τις δικές τους εκτιμήσεις για το ύψος της LGD που αναλογεί σε κάθε απαίτηση.

Δύο βασικοί τρόποι υπάρχουν για τον υπολογισμό της παραμέτρου LGD, μέσω των τιμών της αγοράς (market LGD), ή εσωτερικά μέσω ιστορικών στοιχείων (workout LGD)

(γ) Έκθεση έναντι του αντισυμβαλλόμενου σε περίπτωση αθέτησης της υποχρέωσής του (EAD)

Αυτή η παράμετρος κινδύνου προσδιορίζεται από το είδος της απαίτησης και στις περισσότερες περιπτώσεις ισούται με το ονομαστικό ποσό αυτής. Ωστόσο για συγκεκριμένες μορφές εκτός ισολογισμού (δυνητικών) απαιτήσεων (π.χ. αχρησιμοποιήτα πιστωτικά όρια) η έκθεση έναντι του αντισυμβαλλόμενου συμπεριλαμβάνει και μία εκτίμηση του μελλοντικού – δυνητικού δανεισμού πριν την αθέτηση της υποχρέωσής του. Για παράδειγμα στη Θεμελιώδη Προσέγγιση Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης για συγκεκριμένα εκτός ισολογισμού στοιχεία (π.χ. αχρησιμοποιήτες πιστωτικές ευχέρειες) θα εφαρμόζεται πιστωτικός συντελεστής μετατροπής 75% (δηλαδή θα σταθμίζεται έναντι του πιστωτικού κινδύνου το 75% της αξίας τους) ανεξαρτήτως της διάρκειάς τους, εφόσον αυτά δεν καθίστανται άνευ όρων ακυρώσιμα και είναι δεσμευτικά.

Σημειώνεται ότι στην Εξελιγμένη Προσέγγιση Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης η EAD θα προσδιορίζεται με βάση τις εσωτερικές εκτιμήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων). Στην προηγμένη μέθοδο, εν αντιθέσει, μπορεί να προσδιορίζεται από την ίδια την Τράπεζα.

(δ) Εναπομένουσα διάρκεια μέχρι τη λήξη των απαιτήσεων (M)

Όσο μικρότερη / μεγαλύτερη είναι η εναπομένουσα διάρκεια μέχρι τη λήξη της απαίτησης, τόσο μικρότερος / μεγαλύτερος είναι ο υποκείμενος πιστωτικός της κίνδυνος. Η εν λόγω παράμετρος διαφοροποιείται ανάλογα με τη μέθοδο. Σύμφωνα με τη Θεμελιώδη Προσέγγιση, όλες οι απαιτήσεις θα αντιμετωπίζονται σαν να έχουν την ίδια μέση εναπομένουσα διάρκεια μέχρι τη λήξη, ίση με 2,5 έτη, με την εξαίρεση των συναλλαγών συμφωνιών επαναγοράς – repo style transactions – για τις οποίες η εναπομένουσα διάρκεια μέχρι τη λήξη θα είναι 6 μήνες. Ωστόσο τα πιστωτικά ιδρύματα που θα εφαρμόσουν την Εξελιγμένη προσέγγιση θα υποχρεωθούν να ενσωματώσουν τις επιδράσεις της “πραγματικής” εναπομένουσας διάρκειας μέχρι τη λήξη των απαιτήσεων στους συντελεστές στάθμισης πιστωτικού κινδύνου. Επομένως, ο συντελεστής στάθμισης θα εξαρτάται από την PD, η LGD δεν θα μπορεί να είναι μικρότερη του ενός έτους, ενώ θα περιορίζεται συμβατικά στα 5 έτη.

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΩΝ	
PD	Στατιστική εκτίμηση της πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης
LGD	Ποσοστό ανάκτησης σε περίπτωση αθέτησης υποχρέωσης
EAD	Πιθανότητα χρήσης πιστωτικών ευχερειών
M	Διάρκεια ανοίγματος

2.2.5 Μετατροπή παραμέτρων σε κεφαλαιακή απαίτηση

Οι ανωτέρω παράμετροι του κινδύνου αποτελούν τις μεταβλητές των – ανά κατηγορία ανοίγματος – συναρτήσεων για τον υπολογισμό των συντελεστών στάθμισης πιστωτικού κινδύνου.

Για τον υπολογισμό των σταθμισμένων κατά τον πιστωτικό κίνδυνο στοιχείων του ενεργητικού, η κεφαλαιακή απαίτηση κάθε στοιχείου πολλαπλασιάζεται διαδοχικά επί την έκθεση έναντι του αντισυμβαλλόμενου (EAD) και επί 12,5 (ο αντίστροφος του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας).

$$\text{Risk-weighted assets (RWA)} = K \times 12.50 \times \text{EAD}$$

2.3 ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΕΙΩΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

2.3.1 Εισαγωγή

Το υφιστάμενο πλαίσιο δεν αναγνωρίζει, ούτε ενθαρρύνει επαρκώς τη χρησιμοποίηση συνετών μεθόδων διαχείρισης κινδύνων, όπως πρόσθετη ασφάλεια, εγγυήσεις και παράγωγα, παρόλο που οι μέθοδοι μετριασμού των κινδύνων έχουν βελτιωθεί σε σημαντικό βαθμό κατά την τελευταία δεκαετία. Οι νέες προτάσεις της Επιτροπής της Βασιλείας (Basel II: Revised Framework, 2005) αναγνωρίζουν, εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις, ένα ευρύτερο φάσμα τεχνικών μείωσης πιστωτικού κινδύνου για τη μείωση των κεφαλαιακών επιβαρύνσεων των τραπεζών, ανεξάρτητα από το αν αυτές επιλέξουν τη μέθοδο των εσωτερικών αξιολογήσεων ή την τροποποιημένη τυποποιημένη μέθοδο – εισάγοντας έτσι ένα σημαντικό στοιχείο ευαισθησίας έναντι του κινδύνου στην κατά τα άλλα όχι τόσο ευαίσθητη έναντι του κινδύνου τροποποιημένη τυποποιημένη μέθοδο. Με τη χρήση των τεχνικών αυτών το πιστωτικό ίδρυμα μπορεί να μειώσει τις κεφαλαιακές του απαιτήσεις έναντι του πιστωτικού κινδύνου, αφ' ενός λαμβάνοντας εξασφαλίσεις ή αντισταθμιστικές θέσεις, οι οποίες προκύπτουν από συμφωνίες συμψηφισμού, και αφ' ετέρου συναλλάσσοντας εγγυήσεις ή πιστωτικά παράγωγα.

2.3.2 Εξασφαλίσεις (collaterals)

2.3.2.1. Οι μέθοδοι

Οι εξασφαλίσεις αποτελούν τη σημαντικότερη τεχνική άμβλυνσης κινδύνου. Ελάχιστες προϋποθέσεις για την αναγνώριση των θετικών επιδράσεων των εξασφαλίσεων αποτελούν:

- νομική ασφάλεια
- απουσία θετικής συσχέτισης μεταξύ του ανοίγματος και των εξασφαλίσεων που χρησιμοποιούνται για την άμβλυνση του κινδύνου
- ύπαρξη μηχανισμών έγκαιρης ρευστοποίησης των εξασφαλίσεων,
- διασφάλιση σε περίπτωση που οι εξασφαλίσεις διατηρούνται από θεματοφύλακα ότι ο τελευταίος τις διακρίνει από τα ίδια περιουσιακά στοιχεία.

Προτείνονται δύο προσεγγίσεις για τη μεταχείριση των χρηματοοικονομικών εξασφαλίσεων, η Απλή Προσέγγιση (Simple Approach) και η Ευρεία Προσέγγιση (Comprehensive Approach).

Οι τράπεζες μπορούν να υιοθετήσουν μια εκ των μεθόδων αλλά όχι και τις δύο αναφορικά με το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο. Η υιοθέτηση της ευρείας μεθόδου είναι υποχρεωτική για τα ανοίγματα του χαρτοφυλακίου συναλλαγών.

Σύμφωνα με την **Απλή Προσέγγιση** – η λογική της οποίας δεν απομακρύνεται από το υφιστάμενο Σύμφωνο της Βασιλείας του 1988 – τα τμήματα των απαιτήσεων τα οποία καλύπτονται από την τρέχουσα αξία των εξασφαλίσεων θα λαμβάνουν το συντελεστή στάθμισης κινδύνου (με ελάχιστο όριο 20%) των εκδοτών των χρηματοοικονομικών εξασφαλίσεων. Ειδικές προϋποθέσεις υιοθέτησης της απλής μεθόδου αποτελούν η διάρκεια της εξασφάλισης να είναι ίδια με τη διάρκεια του ανοίγματος, και η εξασφάλιση να αποτιμάται σε τρέχουσες τιμές τουλάχιστον σε εξαμηνιαία βάση.

Σύμφωνα με την **Ευρεία Προσέγγιση**, η τρέχουσα αξία της εξασφάλισης θα προεξοφλείται για να προστατευτεί το πιστωτικό ίδρυμα από τις ενδεχόμενες διακυμάνσεις της αξίας της απαίτησης ή της παρεχόμενης εξασφάλισης ή της συναλλαγματικής ισοτιμίας των δύο, εφόσον αυτές είναι αποτιμημένες σε διαφορετικά νομίσματα.

Οι συντελεστές προεξόφλησης (haircuts) υπολογίζονται με δύο τρόπους, την τυποποιημένη εποπτική μέθοδο (supervisory haircuts) και την εσωτερική μέθοδο εκτίμησης από το πιστωτικό ίδρυμα (own estimates). Το ύψος του συντελεστή προεξόφλησης εξαρτάται από το χρονικό ορίζοντα εντός του οποίου η αξία της εξασφάλισης μπορεί να μεταβληθεί. Για τις συναλλαγές με συμφωνία επαναγοράς οι τράπεζες μπορούν να χρησιμοποιήσουν εναλλακτικά των προηγούμενων μεθόδων υποδείγματα VaR.

2.3.2.2 Υπολογισμός αξίας εκτεθειμένης στον κίνδυνο μετά την επίδραση της εξασφάλισης

Η αξία που είναι εκτεθειμένη στον κίνδυνο υπολογίζεται βάσει του ακόλουθου τύπου:

$$E^* = \max \{ 0, [E \times (1 + H_e) - C \times (1 - H_c - H_f(x))] \}$$

Όπου:

E^* = αξία που είναι εκτεθειμένη στον κίνδυνο μετά την επίδραση της εξασφάλισης

E = τρέχουσα αξία του ανοίγματος

H_e = περικοπή αποτίμησης του ανοίγματος

C = τρέχουσα αξία της εξασφάλισης

H_c = περικοπή αποτίμησης της εξασφάλισης

$H_f(x)$ = περικοπή αποτίμησης σε περίπτωση αναντιστοιχείας νομισμάτων στα οποία είναι εκφρασμένα το άνοιγμα και η εξασφάλιση.

ΠΙΝΑΚΑΣ V

ΕΠΟΠΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΠΕΡΙΚΟΠΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ			
Issue rating for debt securities	Residual maturity	Sovereigns	Other issuers
AAA to AA- / A1	≥ 1 year	0.5	1
	> 1 year ≤ 5 years	2	4
	> 5 years	4	8
A+ to BBB- / A2 / A3 & unrated bank securities per para 116 (d)	≥ 1 year	1	2
	> 1 year ≤ 5 years	3	6
	> 5 years	6	12
BB+ to BB-	All	15	
Main index equities & gold		15	
Other equities listed on a recognized exchange		25	
UCITS / Mutual funds		Highest haircut applicable to any security in which the fund can invest	
Cash in the same currency		0	

Ειδική μεταχείριση, που δεν διαφοροποιείται τόσο από τα προαναφερθέντα, προβλέπεται για τις συναλλαγές με συμφωνίας επαναγοράς (repo style transactions), οι οποίες δεν υπόκεινται σε συμφωνία συμβατικού συμψηφισμού. Πάντως οι εποπτικές εθνικές αρχές διαθέτουν την ευχέρεια αναφορικά με τις τράπεζες που θα υιοθετήσουν την εμπειριστατωμένη μέθοδο να ορίζουν μηδενική περικοπή αποτίμησης εφόσον η συναλλαγή πραγματοποιείται με ένα βασικό συμμετέχοντα της αγοράς (core market participant) και πληρούνται πρόσθετες προϋποθέσεις. Εφόσον η Τράπεζα επιθυμεί την αναγνώριση των αποτελεσμάτων υπόκεινται συμφωνιών συμβατικού συμψηφισμού θα πρέπει να υπολογίζεται το άνοιγμα ως άθροισμα του τρέχοντος καθαρού ποσού και ενός συντελεστή (add on factor).

Η Επιτροπή της Βασιλείας αναγνωρίζει κυρίως χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ως αποδεκτές εξασφαλίσεις και καθορίζει τον τρόπο υπολογισμού της αξίας ρευστοποίησής τους. Στον ακόλουθο πίνακα παρατίθενται αναλυτικά τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία αναγνωρίζονται ως εποπτικά αποδεκτές εξασφαλίσεις σύμφωνα με την Απλή και την Ευρεία Προσέγγιση αντίστοιχα. Επισημαίνεται ότι, στην Εξελιγμένη Προσέγγιση των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης, τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να επιλέξουν οποιαδήποτε μορφή εξασφάλισης, εφόσον πληρούνται επιπρόσθετες προϋποθέσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ VI

ΕΠΟΠΤΙΚΑ ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	
<u>Απλή Προσέγγιση:</u>	
α	Καταθέσεις στη δανειοδοτούσα τράπεζα, πιστοποιητικά καταθέσεων ή άλλοι ισοδύναμοι τίτλοι έκδοσής της
α	Χρυσός
α	Χρεόγραφα αξιολογημένα από αναγνωρισμένους εξωτερικούς οίκους αξιολόγησης: <ul style="list-style-type: none"> ü Τουλάχιστον BB- έκδοσης κρατών και δημοσίων επιχειρήσεων (με αντιμετώπιση κράτους) ü Τουλάχιστον BBB- έκδοσης λοιπών εκδοτών ü Τουλάχιστον A-3 / P-3, ανεξαρτήτως εκδότη
α	Χρεόγραφα τραπεζών, χρηματιστηριακών εταιριών, εταιριών και δημοσίων επιχειρήσεων οι οποίες δεν αντιμετωπίζονται ως κράτη από τις εθνικές εποπτικές αρχές με βαθμολόγηση BBB- ή υψηλότερη.
α	Μετοχές οι οποίες συμπεριλαμβάνονται σε Γενικούς Δείκτες.
α	Χρεόγραφα τραπεζών τα οποία δεν είναι αξιολογημένα από αναγνωρισμένους οίκους αξιολόγησης εφόσον πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια.
α	Επενδύσεις σε Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες και μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων υπό προϋποθέσεις.
<u>Ευρεία Προσέγγιση:</u>	
α	Όλες οι αποδεκτές μορφές εξασφαλίσεων της Απλής Προσέγγισης
α	Μετοχές που δεν συμπεριλαμβάνονται σε Γενικούς Δείκτες αλλά διαπραγματεύονται σε αναγνωρισμένα χρηματιστήρια
α	Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων που επενδύουν σε μετοχές, οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται σε Γενικούς Δείκτες αλλά διαπραγματεύονται σε αναγνωρισμένα χρηματιστήρια.

Τέλος, αλλά σημαντικότερο, τα πιστωτικά ιδρύματα που θα υιοθετήσουν τη Θεμελιώδη μέθοδο των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης διαθέτουν διευρυμένο οπλοστάσιο τεχνικών άμβλυνσης κινδύνων δεδομένου ότι στις αποδεκτές εξασφαλίσεις περιλαμβάνονται πέραν των χρηματοοικονομικών εξασφαλίσεων που προαναφέρθηκαν και ορισμένες πρόσθετες:

- υποθήκη ακινήτων (Residential Real Estate [RRE] & Commercial Real Estate [CRE])
- λογαριασμοί εκχώρησης απαιτήσεων (financial receivables),
- άλλες εμπράγματα εξασφαλίσεις (μεταφορικά μέσα, αποθέματα, μηχανολογικός εξοπλισμός κλπ), και
- χρηματοδοτική μίσθωση.

Επισημαίνεται, τέλος, ότι οι τράπεζες που θα υιοθετήσουν τη θεμελιώδη μέθοδο των εσωτερικών υποδειγμάτων δε δικαιούνται να χρησιμοποιήσουν την απλή μέθοδο για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής ελάφρυνσης των εξασφαλίσεων.

2.3.3 Εγγυήσεις και πιστωτικά παράγωγα

Η αντιμετώπιση των εγγυήσεων και των πιστωτικών παραγώγων ερείδεται όπως και στο υφιστάμενο πλαίσιο στη λογική της υποκατάστασης του συντελεστή του εγγυητή ή πωλητή προστασίας στο συντελεστή του ανοίγματος. Συνεπώς μόνο οι εγγυήσεις ή η παροχή προστασίας από επιχειρήσεις με

χαμηλότερο συντελεστή κινδύνου θα συνεπάγονται μείωση των κεφαλαιακών απαιτήσεων.

Επί του παρόντος η Επιτροπή της Βασιλείας αναγνωρίζει τις θετικές επιδράσεις των εξής πιστωτικών παράγωγων μέσων: credit default swaps και total return swaps.

Η χρήση των εν λόγω τεχνικών προϋποθέτει την εκπλήρωση σειράς προϋποθέσεων:

- γενικά τόσο για τις εγγυήσεις όσο και για τα πιστωτικά παράγωγα,
- ειδικά για τις εγγυήσεις, και
- ειδικά για τα πιστωτικά παράγωγα.

2.3.4 Αντιστάθμιση θέσεων εντός ισολογισμού

Η αντιστάθμιση θέσεων εκτός ισολογισμού αναγνωρίζεται ήδη στο υφιστάμενο πλαίσιο αναφορικά με τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα μέσα. Αναφορικά με την αντιστάθμιση θέσεων εντός ισολογισμού (on balance sheet netting) δίνεται για πρώτη φορά η δυνατότητα στις τράπεζες να επωφεληθούν από τα θετικά της αποτελέσματα.

Η αναγνώριση των θετικών επιδράσεων υπόκειται στις εξής προϋποθέσεις:

- διασφάλιση της εδραίας νομικής βάσης του συμψηφισμού,

- η τράπεζα παρακολουθεί και ελέγχει τα συγκεκριμένα ανοίγματα σε καθαρή βάση, και
- η τράπεζα μπορεί ανά πάσα στιγμή να προσδιορίσει τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού που υπόκεινται σε συμφωνία συμψηφισμού.

Η αναγνώριση αφορά αποκλειστικά σε δάνεια και καταθέσεις του ίδιου συμβαλλόμενου και επί της ουσίας η εντός ισολογισμού θέση αντιμετωπίζεται ως εξασφάλιση.

2.3.5 Αναντιστοιχία διάρκειας

Ειδικές διατάξεις ρυθμίζουν το θέμα της αναντιστοιχίας της διάρκειας της τεχνικής άμβλυνσης του κινδύνου και του υποκείμενου ανοίγματος. Ως αναντιστοιχία νοείται η περίπτωση που η απομένουσα διάρκεια μέχρι τη λήξη της τεχνικής άμβλυνσης του κινδύνου υπολείπεται εκείνης του υποκείμενου ανοίγματος.

Εφόσον υπάρχει αναντιστοιχία η μεταχείριση των τεχνικών άμβλυνσης εξαρτάται από την υπολειπόμενη διάρκεια της τεχνικής άμβλυνσης του κινδύνου:

- αν η τελευταία δεν υπερβαίνει το έτος τότε η τεχνική άμβλυνσης δεν αναγνωρίζεται,
- σε διαφορετική περίπτωση αναγνωρίζεται υπό προϋποθέσεις βάσει του ακόλουθου τύπου

$$Pa = P \times t / T$$

Όπου,

Pa = αξία της τεχνικής μείωσης του κινδύνου προσαρμοσμένη βάσει της ανατιστοιχίας διάρκειας

P = αξία τεχνικής μείωσης του κινδύνου

t = διάρκεια της τεχνικής μείωσης του κινδύνου

T = διάρκεια του υποκείμενου ανοίγματος

Τέλος, ειδικά ως προς την απλή προσέγγιση για τις εξασφαλίσεις δεν επιτρέπεται η ύπαρξη ανατιστοιχίας της διάρκειας προκειμένου να αναγνωριστούν τα θετικά αποτελέσματα.

ΠΙΝΑΚΑΣ VII

ΑΝΑΤΙΣΤΟΙΧΙΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΜΒΛΥΝΣΗΣ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ	
ΟΡΙΣΜΟΣ	Η περίπτωση που η απομένουσα διάρκεια μέχρι τη λήξη της τεχνικής άμβλυνσης του κινδύνου υπολείπεται εκείνης του υποκείμενου ανοίγματος
ΓΕΝΙΚΗ ΡΥΘΜΙΣΗ	
An CRM < 1 έτος	Η τεχνική άμβλυνσης δεν αναγνωρίζεται
An CRM > 1 έτος	Η τεχνική άμβλυνσης αναγνωρίζεται υπό προϋποθέσεις βάσει του ακόλουθου τύπου $Pa = P \times t / T$
ΕΙΔΙΚΗ ΡΥΘΜΙΣΗ	
Απλή προσέγγιση για τις εξασφαλίσεις	Δεν επιτρέπεται η ύπαρξη ανατιστοιχίας της διάρκειας προκειμένου να αναγνωριστούν τα θετικά αποτελέσματα.

2.4 ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

Στο Νέο Σύμφωνο διαμορφώνεται για πρώτη φορά ένα ειδικό πλαίσιο για την τιτλοποίηση απαιτήσεων. Η τιτλοποίηση είναι μια σύνθετη διαδικασία στην οποία ενέχεται σειρά νομικών, φορολογικών και λογιστικών ζητημάτων. Η τιτλοποίηση απαιτήσεων μπορεί να επιφέρει σημαντικά οφέλη στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και κυρίως την ενίσχυση της κεφαλαιακής επάρκειας και της ρευστότητας με προϋπόθεση την απομάκρυνση από τον ισολογισμό των τιτλοποιούμενων στοιχείων που εκχωρούνται στην εταιρία ειδικού σκοπού (special purpose vehicle). Επιπλέον δε θα πρέπει να παραβλέπεται ότι ταυτόχρονα η εν λόγω διαδικασία συμβάλλει και στην αποτελεσματικότερη διαχείριση του ενεργητικού μίας τράπεζας με τη μείωση των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων.

Ως τιτλοποίηση απαιτήσεων νοείται η μεταβίβαση επιχειρηματικών απαιτήσεων με πώληση από τον μεταβιβάζοντα (originator) προς τον αποκτώντα σε συνδυασμό με την έκδοση και διάθεση ομολογιών η εξόφληση των οποίων πραγματοποιείται από το προϊόν είσπραξης των επιχειρηματικών απαιτήσεων που μεταβιβάζονται.

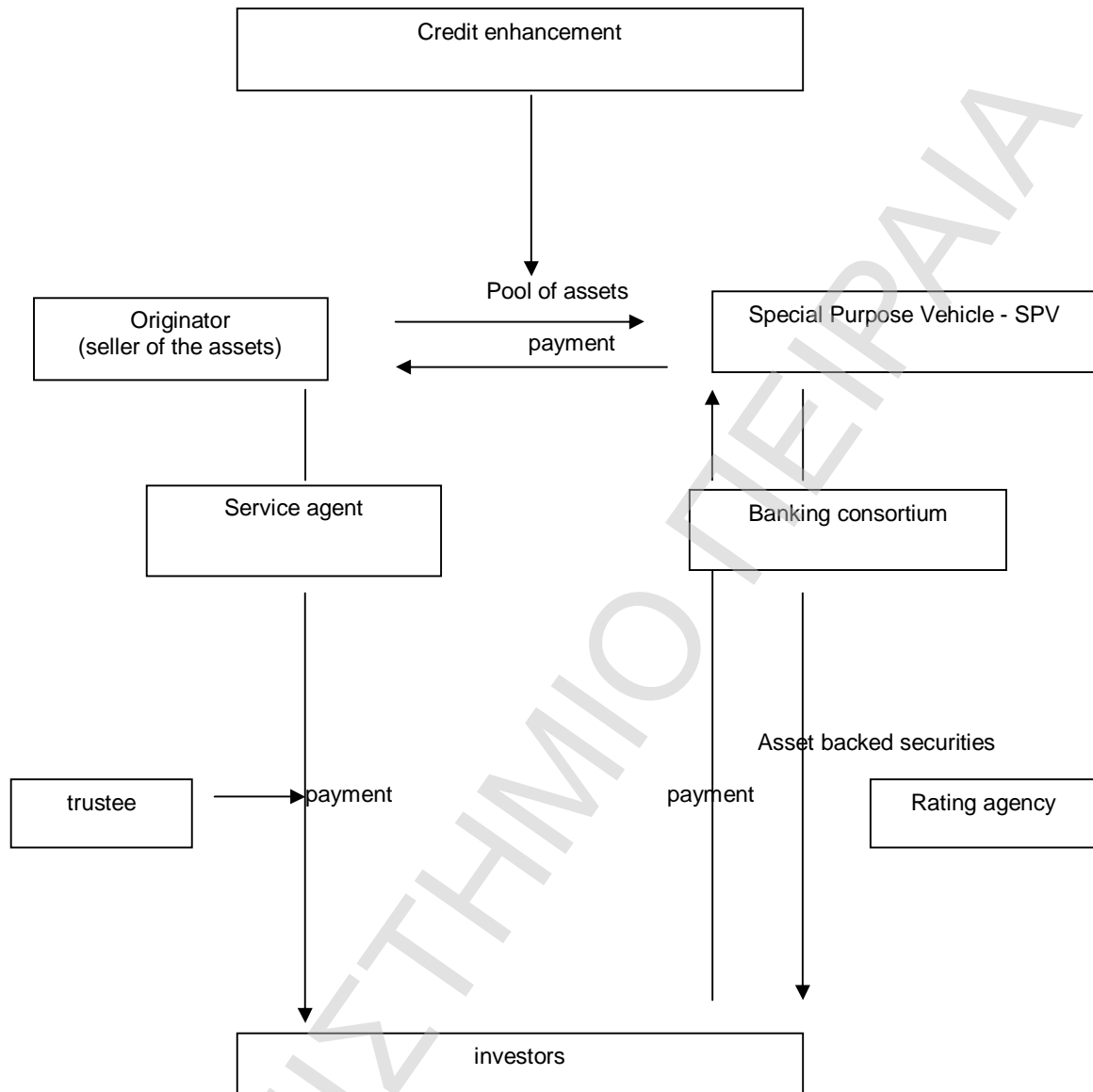
Οι συμμετέχοντες στη διαδικασία τιτλοποίησης οντότητες είναι:

- εκχωρητής – μεταβιβάζουσα τράπεζα (originator),
- εταιρία ειδικού σκοπού (special purpose vehicle - SPV),
- διαχειρίστρια εταιρία (servicer),

- οίκος αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας (rating agency),
- φορές πιστωτικής ενίσχυσης (credit enhancer), και
- επενδύτρια τράπεζα.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Διάγραμμα II: Η διαδικασία τιτλοποίησης

2.4.1 Προϋποθέσεις απόσχισης κεφαλαιακών επιβαρύνσεων για τιτλοποιημένες απαιτήσεις και δικαίωμα αγοράς τίτλων ή/ και επαναγοράς απαιτήσεων (clean up call).

Μέριμνα λαμβάνεται προκειμένου η μεταβιβάζουσα τράπεζα να αποδεικνύει ότι έχει πραγματικά μεταφέρει τον κίνδυνο έξω από τον ισολογισμό της (true sale concept). Βασική προϋπόθεση απόσχισης των κεφαλαιακών επιβαρύνσεων για τιτλοποιημένες απαιτήσεις αποτελεί η διασφάλιση ότι:

- η μεταβίβαση να εξομοιώνεται με πώληση (τα ανοίγματα δεν πρέπει να εμφανίζονται στον ισολογισμό του μεταβιβάζοντος ιδρύματος), και
- η μεταβιβάζουσα τράπεζα δεν έχει υπολειπόμενα δικαιώματα.

Ειδικές προϋποθέσεις τίθενται αναφορικά με το δικαίωμα αγοράς τίτλων / επαναγοράς απαιτήσεων πριν από την εξόφλησή τους (clean up call). Συγκεκριμένα προβλέπεται ότι δικαίωμα αγοράς τίτλων / απαιτήσεων πρέπει να:

- επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια της μεταβιβάζουσας τράπεζας (η οποία δεν πρέπει να έχει αναλάβει υποχρέωση να το ασκήσει),
- μη λειτουργεί ως πιστωτική ενίσχυση,
- ασκείται μονάχα στην περίπτωση που το συνολικό ύψος των υποκείμενων απαιτήσεων δεν υπερβαίνει της αρχικής ονομαστικής αξίας των εκδοθέντων τίτλων.

2.4.2 Πιστωτική ενίσχυση (credit enhancement)

Ως πιστωτική ενίσχυση νοείται η συμβατική ρύθμιση που επιτρέπει στην μεταβιβάζουσα να διατηρεί σε κάποιο βαθμό τον κίνδυνο παρέχοντας παράλληλα πρόσθετη ασφάλεια στα εμπλεκόμενα μέρη (ενδεικτικές μορφές αποτελούν η υπερεξασφάλιση - overcollateralisation, το υπερβάλλον περιθώριο επιτοκίου-spread account, η χρηματική κατάθεση-reserve account, διάφορες εγγυήσεις).

Στις περιπτώσεις που η μεταβιβάζουσα τράπεζα παρέχει πιστωτική ενίσχυση το σχετικό ποσό αφαιρείται από τα ίδια κεφάλαια. Η αφαίρεση πραγματοποιείται 50% από τα βασικά και 50% από τα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια.

2.4.3 Μεταχείριση ταμειακών διευκολύνσεων (liquidity facilities)

Ταμειακή διευκόλυνση αποτελεί η παροχή ρευστότητας στην εταιρία ειδικού σκοπού για την εξασφάλιση της έγκαιρης αποπληρωμής των επενδυτών ή / και για τη χρηματοδοτική κάλυψη του χρόνου που μεσολαβεί μεταξύ της αγοράς και της διάθεσης των τιτλοποιημένων απαιτήσεων από την εταιρία ειδικού σκοπού.

Το ποσό που έχει εκταμειωθεί για αυτούς τους λόγους θα σταθμίζεται ανάλογα με συντελεστή 100% ενώ το ανεκτέλεστο όριο της διευκόλυνσης θα σταθμίζεται με συντελεστή πιστωτικής μετατροπής 50%.

2.4.4 Υπολογισμός κεφαλαιακών απαιτήσεων

Το Νέο Σύμφωνο προβλέπει δύο μεθόδους για την μεταχείριση των τιλοποιούμενων απαιτήσεων, την Τυποποιημένη και Εξελιγμένη. Οι τράπεζες οφείλουν να υιοθετούν τη μέθοδο εκείνη που αναλογεί στη μέθοδο που έχουν υιοθετήσει για το υποκείμενο άνοιγμα.

2.4.5 Τυποποιημένη μέθοδος

Το κατά τον κίνδυνο σταθμισμένο ποσό του ανοίγματος υπολογίζεται πολλαπλασιάζοντας το ονομαστικό ποσό με τους προκαθορισμένους συντελεστές. Τα μη αξιολογούμενα ανοίγματα αφαιρούνται 50% από τα συμπληρωματικά και 50% από τα βασικά ίδια κεφάλαια. Εξαίρεση στον προηγούμενο κανόνα αποτελούν τα ανοίγματα άμεσης εξοφλητικής προτεραιότητας όπου και τυγχάνει εφαρμογής η προσέγγιση look through δύναμι της οποίας ο συντελεστής προσδιορίζεται από το μέσο όρο των συντελεστών των υποκείμενων ανοιγμάτων.

Ειδικές διατάξεις προσδιορίζουν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για τις περιπτώσεις που προβλέπεται ρήτρα πρόωρης εξόφλησης (early amortization).

ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ					
ΑΞ/ΣΗ	AAA έως AA-	A+ έως A-	BBB+ έως BBB-	BB+ έως BB-	κάτω από B- ή μη αξιολογημένες
ΣΤΑΘΜΙΣΗ	20%	50%	100%	350%	Αφαίρεση από τα ίδια κεφάλαια
ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΑ ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ					
ΑΞ/ΣΗ	A-1 / P-1	A-2 / P-2	A-3 / P-3	Λοιπές αξιολογήσεις ή μη αξιολογημένες	
ΣΤΑΘΜΙΣΗ	20%	50%	100%	Αφαίρεση από τα ίδια κεφάλαια	

Τα εκτός ισολογισμού ανοίγματα μπορεί να αντιμετωπισθούν ως τέτοια ή εναλλακτικά και υπό προϋποθέσεις ως εγκεκριμένη ταμειακή διευκόλυνση ή cash advance διευκόλυνση.

Στην πρώτη περίπτωση ο συντελεστής μετατροπής ανέρχεται στο 100%. Στη δεύτερη περίπτωση ο συντελεστής πιστωτικής μετατροπής είναι 20% και 50% για τα ανοίγματα κάτω και πάνω του έτους σε διάρκεια αντίστοιχα. Τέλος στην περίπτωση των cash advance διευκολύνσεων ο συντελεστής μετατροπής μπορεί με ενεργοποίηση της σχετικής διακριτικής ευχέρειας των εθνικών εποπτικών αρχών να είναι 0%.

Οι θέσεις σε μακροπρόθεσμα ανοίγματα με αξιολογήσεις κάτω του B- και οι μη αξιολογημένες καθώς επίσης και τα βραχυπρόθεσμα ανοίγματα που δεν είναι αξιολογημένα ή είναι με αξιολόγηση διαφορετικών οίκων θα αφαιρούνται από τα ίδια κεφάλαια.

3. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

2.1 Εισαγωγή

Η Επιτροπή της Βασιλείας αποβλέπει στην ποσοτικοποίηση των ζημιών που οφείλονται στον λειτουργικό κίνδυνο προβλέποντας, για πρώτη φορά πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις για κάλυψη έναντι του εν λόγω κινδύνου (Γκόρτσος, 2004). Οι βασικές προκλήσεις σε μια τέτοια προσπάθεια συνίστανται αφενός στην απουσία συναίνεσης της βιομηχανίας ως προς την άριστη μεθοδολογία και αφετέρου στην απουσία ιστορικών στοιχείων.

Η Επιτροπή της Βασιλείας ορίζει ως λειτουργικό κίνδυνο πραγματοποίησης ζημιών είτε από ανεπαρκείς ή εσφαλμένες εσωτερικές διαδικασίες, συστήματα ή ανθρώπινο παράγοντα, είτε από εξωτερικά αίτια.

Στον ορισμό συμπεριλαμβάνονται ο νομικός κίνδυνος, όχι όμως και ο κίνδυνος στρατηγικής και φήμης.

ΠΙΝΑΚΑΣ VIII

ΑΙΤΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	
1. Ανθρώπινος παράγοντας	2. Τεχνικός Παράγοντας
Εσωτερικός Ανεπάρκεια, ακαταλληλότητα Απάτη	Κίνδυνος Υποδείγματος (model risk) Κίνδυνος εσφαλμένης μεθοδολογίας Mark to model error
Εξωτερικός Ληστεία Νομικός κίνδυνος	Κίνδυνος συναλλαγής Σφάλμα εκτέλεσης Πολύπλοκη συναλλαγή Σφάλμα λογιστικής καταχώρησης Λανθασμένη τεκμηρίωση
	Κίνδυνος τεχνολογικών εφαρμογών Κατάρρευση συστήματος Σφάλμα λογισμικού Προβλήματα τηλεπικοινωνιών
	Κίνδυνος ασφαλείας

3.2 Προσεγγίσεις υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων

Η Επιτροπή της Βασιλείας προτείνει τρεις εναλλακτικές προσεγγίσεις για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του λειτουργικού κινδύνου, οι οποίες παρουσιάζουν βαθμιαία αυξανόμενη πολυπλοκότητα, ενώ αναμένεται να επιφέρουν κλιμακούμενα μικρότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις:

- ∅ την προσέγγιση του βασικού δείκτη (basic indicator approach),
- ∅ την τυποποιημένη προσέγγιση (standardized approach) καθώς και εναλλακτική τυποποιημένη μέθοδος μόνο για τις δραστηριότητες λιανικής τραπεζικής και χορηγήσεων, και
- ∅ τις Εξελιγμένες Μεθόδους Μέτρησης (advanced measurement approach)

Οι διεθνώς δραστηριοποιούμενες τράπεζες και οι τράπεζες με ιδιαίτερη έκθεση στο λειτουργικό κίνδυνο ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν τη μέθοδο εκείνη που προσιδιάζει στο προφίλ κινδύνου που τις χαρακτηρίζει.

Αξίζει να σημειωθεί ότι για την ανάπτυξη των δύο πρώτων προσεγγίσεων η Επιτροπή Βασιλείας βασιζόμενη μεταξύ άλλων και στα αποτελέσματα των διερευνητικών ποσοτικών μελετών που πραγματοποιήθηκαν (QIS 1 & 2), εκτιμά ότι τα πιστωτικά ιδρύματα διακρατούν κατά μέσο όρο 12% του οικονομικού τους κεφαλαίου για την αντιμετώπιση του λειτουργικού κινδύνου. Ωστόσο, λόγω έλλειψης ιστορικών στοιχείων λειτουργικών ζημιών από τα περισσότερα πιστωτικά ιδρύματα, η Επιτροπή της Βασιλείας χρησιμοποιεί εναλλακτικά το μέγεθος του 12% του ελάχιστου εποπτικού (αντί του οικονομικού) κεφαλαίου για την εκτίμηση του συντελεστή της προσέγγισης του Βασικού Δείκτη και τη διαμόρφωση του πλαισίου ανάπτυξης της Τυποποιημένης Προσέγγισης.

3.2.1 Προσέγγιση του Βασικού Δείκτη (Basic Indicator Approach)

Σύμφωνα με την προσέγγιση αυτή η κεφαλαιακή απαίτηση έναντι του λειτουργικού κινδύνου προσδιορίζεται ως το γινόμενο ενός βασικού δείκτη που αντιπροσωπεύει τη συνολική έκθεση των πιστωτικών ιδρυμάτων στο λειτουργικό κίνδυνο επί ένα σταθερό συντελεστή α που θα καθορίζεται από τις εποπτικές αρχές.

Ως βασικός δείκτης έκθεσης των πιστωτικών ιδρυμάτων στο λειτουργικό κίνδυνο ορίζεται το ύψος των ακαθάριστων εσόδων (gross income), ενώ η τιμή του συντελεστή α προτείνεται να είναι της τάξης του 15%.

$$K_{BIA} = GI * 15\%$$

Στα μικτά έσοδα περιλαμβάνονται τα καθαρά έσοδα επιτοκίου συν τα καθαρά μη επιτοκιακά έσοδα – δε περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέγεθος οι προβλέψεις, τα κέρδη ή οι ζημιές από την πώληση τίτλων στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο και τα έκτακτα έσοδα.

Επισημαίνεται πάντως ότι οι τράπεζες που θα χρησιμοποιήσουν αυτή τη μέθοδο, θα πρέπει να συμμορφωθούν και με τα προβλεπόμενα στην έκθεση της Επιτροπής της Βασιλείας για τις Αρχές της Βέλτιστης Πρακτικής για τη Διαχείριση και την Εποπτεία του Λειτουργικού Κινδύνου.

3.2.2 Τυποποιημένη Μέθοδος (Standardized Approach)

Η προσέγγιση αυτή αποτελεί μια εξελιγμένη παραλλαγή της προηγούμενης, καθώς αναγνωρίζει ότι ο λειτουργικός κίνδυνος διαφοροποιείται ανάλογα με τον τομέα δραστηριότητας. Αναγκαία είναι η προηγούμενη συμμόρφωση με τις προϋποθέσεις που θέτει η Επιτροπή της Βασιλείας.

Οι τραπεζικές δραστηριότητες κατανέμονται σε συγκεκριμένους επιχειρηματικούς τομείς (business lines), εποπτικά καθορισμένους. Η κεφαλαιακή απαίτηση έναντι του λειτουργικού κινδύνου προσδιορίζεται αναλυτικά για κάθε τομέα επιχειρηματικής δραστηριότητας ως το γινόμενο του δείκτη που αντιπροσωπεύει την έκθεση του συγκεκριμένου τομέα στο λειτουργικό κίνδυνο (για λόγους συγκρισιμότητας, με την προηγούμενη μέθοδο ο δείκτης είναι τα μικτά έσοδα) επί ένα σταθερό εποπτικά καθορισμένο συντελεστή β . Οι εν λόγω επιχειρηματικοί τομείς, οι συμπεριλαμβανόμενες δραστηριότητες και οι προτεινόμενοι συντελεστές β παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΧ

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ			
	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	β	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Επενδυτική Τραπεζική	Χρηματοδότηση μεγάλων επιχειρήσεων	18%	Επιχειρηματική Τραπεζική
			Χρηματοδότηση κεντρικών / τοπικών κυβερνήσεων
			Επενδυτική Τραπεζική
			Συμβουλευτικές Υπηρεσίες
Επενδυτική Τραπεζική	Διαπραγμάτευση και πωλήσεις	18%	Πωλήσεις, market making
			Διαχείριση ιδίων θέσεων, διαχείριση διαθεσίμων
Παραδοσιακές τραπεζικές εργασίες	Λιανική Τραπεζική	12%	Λιανική Τραπεζική
			Διαχείριση περιουσίας ιδιωτών
			Διαχείριση πιστωτικών καρτών
	Εμπορική τραπεζική	15%	Χρηματοδότηση έργων, κτηματομεσιτεία, εμπορική χρηματοδότηση, χρηματοδοτική μίσθωση, E/E
	Πληρωμές και διακανονισμοί	18%	Υπηρεσίες πελατών
Υπηρεσίες πρακτόρευσης	15%	Θεματοφυλακή	
		Εταιρική εκπροσώπηση	
		Corporate trust	
Λοιπές εργασίες	Διαχείριση περιουσιακών στοιχείων	12%	Διαχείριση διακεκριμένων κεφαλαίων
			Διαχείριση κεφαλαίων
	Λιανική χρηματομεσιτεία	12%	Λιανική χρηματομεσιτεία

Ο συντελεστής β κάθε τομέα επιχειρηματικής δραστηριότητας αντανακλά τη σχέση των λειτουργικών ζημιών του κλάδου σε σχέση με τον αντίστοιχο δείκτη του πιστωτικού ιδρύματος. Το άθροισμα των κεφαλαιακών απαιτήσεων των επιμέρους δραστηριότητας αποτελεί τη συνολική κεφαλαιακή απαίτηση του πιστωτικού ιδρύματος έναντι του λειτουργικού κίνδυνου. Επίσης, σημειώνεται, ότι για την εφαρμογή της Τυποποιημένης προσέγγισης απαιτείται η εκπλήρωση συγκεκριμένων κριτηρίων.

Τέλος, επισημαίνεται ότι με το τρίτο συμβουλευτικό κείμενο εισήχθη Εναλλακτική Τυποποιημένη Προσέγγιση (Alternative Standardized Approach, ASA). Η χρήση της προϋποθέτει την προηγούμενη έγκριση των εποπτικών αρχών. Ερείδεται στη λογική υπολογισμού της τυποποιημένης προσέγγισης με τη διαφορά ότι στις δραστηριότητες Retail and Commercial Banking οι κεφαλαιακές επιβαρύνσεις θα υπολογίζονται με αντικατάσταση του ακαθάριστου εισοδήματος από το μέσο όρο των τριών τελευταίων ετών του συνόλου των απαιτήσεων (Loans and Advances) της τράπεζας πολλαπλασιαζόμενου με συντελεστή της τάξεως του 0,035.

3.2.3 Εξελιγμένοι μέθοδοι μέτρησης (Advanced Measurement Approach)

Αναγνωρίζοντας το εύρος των εσωτερικών υποδειγμάτων μέτρησης του λειτουργικού κινδύνου που βρίσκονται σε εξέλιξη και επιθυμώντας την περαιτέρω ανάπτυξή τους, η Επιτροπή της Βασιλείας αρκείται στον προσδιορισμό των ποιοτικών και ποσοτικών προϋποθέσεων για την υιοθέτηση

ενός εσωτερικού υποδείγματος. Η φιλοσοφία της Επιτροπής της Βασιλείας είναι ότι τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να αναπτύσσουν εσωτερικές μεθοδολογίες βασισμένες σε ιστορικά στοιχεία, οι οποίες εφόσον πληρούν σε συγκεκριμένα εποπτικά κριτήρια θα επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό των συναφών κεφαλαιακών απαιτήσεων. Πάντως, το πλαίσιο των εξελιγμένων μεθόδων δε φαίνεται अपαρτιωμένο – άλλωστε στα τέλη του 2006 η Επιτροπή θα εξετάσει την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου και το ύψος των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τις Εξελιγμένες μεθόδους και ενδεχομένως να τροποποιήσει δεόντως τις συναφείς διατάξεις του Νέου Συμφώνου. Οι Εξελιγμένες Μέθοδοι Μέτρησης περιλαμβάνουν μια σειρά μεθοδολογιών που ταξινομούνται στις Εσωτερικές Μεθόδους Μέτρησης, τις Μεθόδους Κατανομής ζημιών και τις Μεθόδους Καρτών Επιδόσεων.

3.2.3.1 Εσωτερικές Μέθοδοι Μέτρησης (Internal Measurement Approaches):

Τα πιστωτικά ιδρύματα υπολογίζουν τις κεφαλαιακές τους απαιτήσεις βασιζόμενα στην εκτίμηση των αναμενόμενων λειτουργικών ζημιών, υποθέτοντας ότι η σχέση μεταξύ αναμενόμενων ζημιών είναι σταθερή. Διαδικαστικά, καθορίζονται εποπτικά οι συνδυασμοί τομέα δραστηριότητας και είδους ζημιογόνου γεγονότος και για κάθε συνδυασμό προσδιορίζεται η έκθεση σε κίνδυνο, εκτιμώντας την συχνότητα έλευσης και τη σοβαρότητα επίπτωσης των ζημιογόνων γεγονότων με βάση ιστορικά δεδομένα. Η κεφαλαιακή απαίτηση για κάθε συνδυασμό τομέα δραστηριότητας και είδους ζημιογόνου γεγονότος συνίστανται από την αναμενόμενη ζημιά προσαρμοσμένη με έναν

εποπτικά καθορισμένο συντελεστή γ . Το άθροισμα των επιμέρους κεφαλαιακών απαιτήσεων για κάθε συνδυασμό αποτελεί τη συνολική κεφαλαιακή απαίτηση του πιστωτικού ιδρύματος έναντι λειτουργικού κινδύνου.

3.2.3.2 Μέθοδοι Κατανομής Ζημιών (Loss Distribution Approaches)

Οι μέθοδοι αυτές διαφέρουν από τις προαναφερθείσες στο ότι στοχεύουν στην απευθείας εκτίμηση των μη αναμενόμενων ζημιών και όχι μέσω μιας υπόθεσης για τη σχέση τους με τις αναμενόμενες. Για τον υπολογισμό της συνολικής κεφαλαιακής απαίτησης, για κάθε συνδυασμό τομέα δραστηριότητας και είδους ζημιογόνου γεγονότος, εκτιμάται η σχετική στατιστική κατανομή των λειτουργικών ζημιών για ένα σταθερό χρονικό ορίζοντα, ενώ η συνολική κεφαλαιακή απαίτηση προτείνεται να αποτελεί το άθροισμα των επιμέρους “Μέγιστων Δυνητικών Ζημιών” (VaR) έναντι του λειτουργικού κινδύνου με την υπόθεση ότι οι ζημιές του κάθε συνδυασμού συσχετίζονται πλήρως μεταξύ τους.

3.2.3.3 Μέθοδοι καρτών επιδόσεων (Scorecards)

Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή αρχικά προσδιορίζεται η κεφαλαιακή απαίτηση έναντι λειτουργικού κινδύνου σε συνολικό επίπεδο και κατανέμεται στους διάφορους τομείς δραστηριότητας. Η συνολική όσο και οι επιμέρους κεφαλαιακές απαιτήσεις μεταβάλλονται διαχρονικά ανάλογα με τις επιδόσεις

που εμφανίζει ο κάθε τομέας και το πιστωτικό ίδρυμα. Ο προσδιορισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων στηρίζεται στις μεταβολές του περιβάλλοντος κινδύνου ή των ελέγχων του κάθε τομέα δραστηριότητας. Για το σκοπό αυτό, ο σχεδιασμός των καρτών επιδόσεων αντανακλά τις μεταβολές κατάλληλα επιλεγμένων δεικτών κινδύνου για κάθε τομέα δραστηριότητας και όχι απευθείας εκτιμήσεις του κινδύνου. Οι εν λόγω μεθοδολογίες διαφέρουν από τις προηγούμενες, καθώς βασίζονται περισσότερο σε ποιοτικά χαρακτηριστικά παρά σε στατιστικές μετρήσεις που προκύπτουν από εσωτερικά δεδομένα.

3.3 Εποπτική αναγνώριση: ελάχιστες προϋποθέσεις

Στο Νέο Σύμφωνο τίθενται σειρά ελαχίστων προϋποθέσεων για την εποπτική αναγνώριση της τυποποιημένης μεθόδου και των μεθόδων των εσωτερικών υποδειγμάτων η προηγούμενη εκπλήρωση των οποίων είναι αναγκαία. Οι προϋποθέσεις διακρίνονται σε:

- γενικές προϋποθέσεις τόσο για την τυποποιημένη μέθοδο όσο και για την μέθοδο των εσωτερικών υποδειγμάτων,
- ειδικές προϋποθέσεις για την τυποποιημένη μέθοδο και τη μέθοδο των εσωτερικών υποδειγμάτων.

Ειδικά για τη μέθοδο των εσωτερικών υποδειγμάτων προσδιορίζονται ποιοτικές και ποσοτικές προϋποθέσεις.

3.4 Μερική παράλληλη εφαρμογή διαφορετικών μεθόδων

Με το τρίτο Συμβουλευτικό κείμενο δόθηκε η δυνατότητα μερικής παράλληλης εφαρμογής των διαφορετικών μεθόδων. Θα πρέπει πάντως να ικανοποιούνται οι εξής προϋποθέσεις:

- να συλλαμβάνεται σε κάθε περίπτωση το σύνολο των λειτουργικών κινδύνων στους οποίους εκτίθενται οι τράπεζες,
- να πληρούνται οι ελάχιστες κατά υιοθετηθείσα μέθοδο προϋποθέσεις,
- η τράπεζα να έχει υποβάλλει στην οικεία εποπτική αρχή σχέδιο σταδιακής μετάβασης στις εξελιγμένες μεθόδους.

3. Τροποποιήσεις επί του χαρτοφυλακίου συναλλαγών

Επί του υφιστάμενου πλαισίου για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι των κινδύνων αγοράς επέρχονται αναπόφευκτα ορισμένες τροποποιήσεις. Συγκεκριμένα μεταβάλλονται ο ορισμός του χαρτοφυλακίου συναλλαγών, και οι διαστάσεις του πλαισίου που ενέχουν έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο.

Ως προς τον ορισμό του χαρτοφυλακίου συναλλαγών αυτός διευρύνεται προκειμένου να περιλάβει και τις θέσεις που λαμβάνονται για αντιστάθμιση άλλων θέσεων του χαρτοφυλακίου συναλλαγών.

Η δεύτερη διάσταση τροποποιήσεων άπτεται της εναρμόνισης των διατάξεων για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του ειδικού κινδύνου θέσης και του κινδύνου αντισυμβαλλόμενου με το νέο πλαίσιο για τον πιστωτικό κίνδυνο.

Έτσι και αναφορικά με τον κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου οι τράπεζες θα πρέπει να υιοθετήσουν την αντίστοιχη μέθοδο που έχουν υιοθετήσει και στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο.

Τέλος, η τυποποιημένη μέθοδος για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του ειδικού κινδύνου από θέσεις σε χρεωστικούς τίτλους του δημοσίου τροποποιείται εν μέρει – με τον προσδιορισμό νέων συντελεστών

ανάλογα με το αντίστοιχο πλαίσιο της τυποποιημένης προσέγγισης για τον πιστωτικό κίνδυνο.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙ: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

3.1 Εισαγωγή

Το περιεχόμενο του δεύτερου πυλώνα (Basel II: Revised Framework, 2005) αφορά κυρίως στην ανάπτυξη μιας συνεπούς διαδικασίας εποπτικής αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων διεθνώς. Η διαδικασία της εποπτικής εξέτασης αποτελεί μια από τις καινοτομίες του Νέου Συμφώνου. Αντανακλά τη μετατόπιση του ενδιαφέροντος των εποπτικών αρχών από το επίπεδο της μακροληπτικής εποπτείας σε εκείνο της μικροληπτικής - παρέχοντας τη δυνατότητα προσωποποιημένης εποπτείας των ιδρυμάτων οι δραστηριότητες των οποίων ενέχουν μεγαλύτερο συστημικό κίνδυνο.

Βασικοί στόχοι του δεύτερου πυλώνα αποτελούν:

- Η διασφάλιση της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων, και
- Η ενθάρρυνση της ανάπτυξης διαδικασιών αποτελεσματικότερης διαχείρισης κινδύνων στους οποίους εκτίθενται τα πιστωτικά ιδρύματα, καθώς το κεφάλαιο σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως υποκατάστατο της συνεπούς και σωστής διαχείρισης κινδύνων.

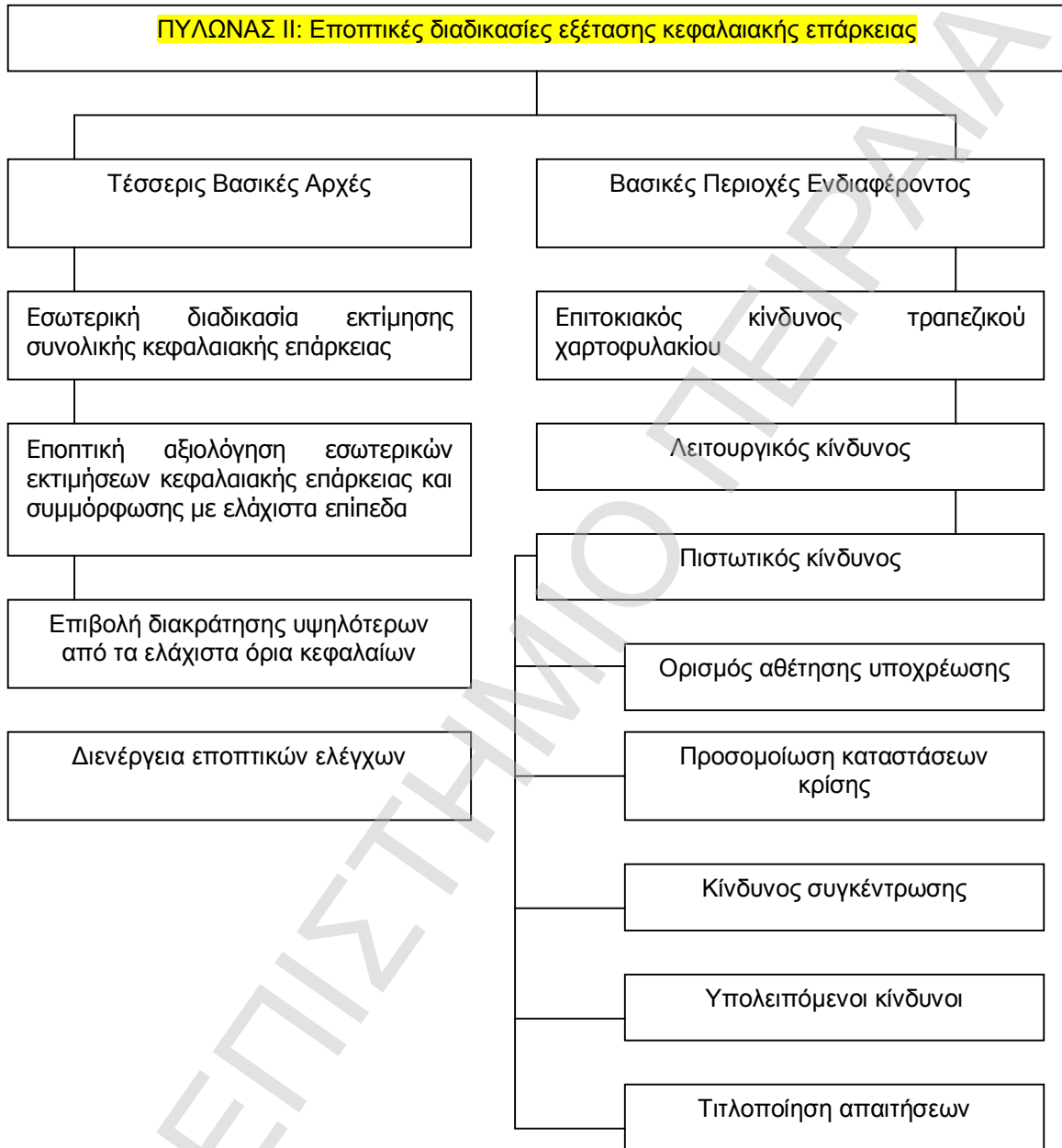
Οι διατάξεις του δεύτερου πυλώνα εστιάζουν στις εξής θεματικές ενότητες:

- ü Κίνδυνοι που δεν αντιμετωπίζονται στα πλαίσια του πρώτου πυλώνα (κίνδυνος εισοδήματος επιτοκίων, στρατηγικός κίνδυνος, κίνδυνος φήμης),
- ü Κίνδυνοι που δεν αντιμετωπίζονται πλήρως στα πλαίσια του πρώτου πυλώνα (μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα),
- ü Παράγοντες που δεν τελούν υπό τον έλεγχο του πιστωτικού ιδρύματος (διακυμάνσεις οικονομικού κύκλου), και
- ü Ο έλεγχος της πλήρωσης των προϋποθέσεων για την υιοθέτηση των εξελεγμένων μεθόδων.

Επισημαίνεται ότι η Επιτροπή της Βασιλείας αναγνωρίζει ότι η αύξηση των κεφαλαιακών υποχρεώσεων δεν αποτελεί σε κάθε περίπτωση τη μοναδική λύση για την αντιμετώπιση της έκθεσης σε χρηματοοικονομικής ή μη φύσης κινδύνους.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΙΙΙ

ΠΥΛΩΝΑΣ 2

3.2. Βασικές αρχές

Ο δεύτερος πυλώνας αρθρώνεται γύρω από τέσσερις βασικές αρχές:

1. Πρόβλεψη διαδικασιών από τα πιστωτικά ιδρύματα για την εσωτερική αξιολόγηση της κεφαλαιακής τους επάρκειας σε σχέση με τους αναλαμβανόμενους κινδύνους και διαμόρφωση στρατηγικής για τη διατήρηση του επιπέδου ιδίων κεφαλαίων (α)
2. Καθιέρωση της εξουσίας εποπτικού ελέγχου της αρτιότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων των τραπεζών (β)
3. Δυνατότητα επιβολής από την αρμόδια εποπτική αρχή κεφαλαιακής απαίτησης για κάλυψη έναντι του πιστωτικού κινδύνου καθ' υπέρβαση του ελάχιστου ορίου (8%) σε συγκεκριμένα πιστωτικά ιδρύματα (γ), και
4. Καθιέρωση της εξουσίας έγκαιρης παρέμβασης των εποπτικών αρχών σε περίπτωση επικείμενου κινδύνου επιδείνωσης του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας ενός πιστωτικού ιδρύματος (δ)

(α) Οι διαδικασίες αναφορικά με την εσωτερική αξιολόγηση της κεφαλαιακής επάρκειας και τη διαμόρφωση στρατηγικής για τη διατήρηση του επιπέδου ιδίων κεφαλαίων θα πρέπει να περιλαμβάνουν τα εξής:

- Επίβλεψη και εποπτεία από την Ανώτατη Διοίκηση του πιστωτικού ιδρύματος (i)
- Επαρκείας και τεκμηριωμένες διαδικασίες διαπίστωσης, εκτίμησης και υπολογισμού των αναγκών, σύμφωνα με τα πραγματικά ανοίγματα των τραπεζών, κεφαλαίων (ii),

- Περικτική αξιολόγηση και διαμόρφωση συστήματος παρακολούθησης και υποβολής αναφορών των αναλαμβανόμενων κινδύνων (iii), και
- Εσωτερικός έλεγχος (iv).

(i) Το Δ.Σ. και οι εκτελεστικοί διευθυντές θα πρέπει:

- Να έχουν κατανοήσει τη φύση των αναλαμβανόμενων κινδύνων και τη συσχέτισή τους με το ύψος των ιδίων κεφαλαίων,
- Να διασφαλίσουν τη συμβατότητα των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων με το προφίλ κινδύνου και το εν γένει επιχειρηματικό σχέδιο της τράπεζας,
- Να προσδιορίσουν το όριο ανοχής κινδύνων της τράπεζας.

Το στρατηγικό σχέδιο της τράπεζας θα πρέπει να διακαθορίζει τις πραγματικές κεφαλαιακές ανάγκες, τις δυνητικές κεφαλαιακές υποχρεώσεις και τις πηγές άντλησης κεφαλαίων

(ii) Βασικά στοιχεία της διαδικασίας άρτιας εκτίμησης κεφαλαιακών επιβαρύνσεων αποτελούν οι διαδικασίες:

- Διαπίστωσης, εκτίμησης και υπολογισμού των αναγκαίων κεφαλαίων,
- Που σχετίζουν τις κεφαλαιακές υποχρεώσεις με τα επίπεδα των αναλαμβανόμενων κινδύνων,
- Για την εναρμόνιση του επιχειρηματικού σχεδίου της τράπεζας με τους απώτερους στόχους κεφαλαιακής επάρκειας, και
- Εσωτερικού ελέγχου

Η αξιολόγηση και παρακολούθηση των αναλαμβανόμενων κινδύνων θα πρέπει ανά κίνδυνο να παρέχει σειρά πληροφοριών. Συγκεκριμένα και αναφορικά με τον κίνδυνο οι εν λόγω πληροφορίες πρέπει να αφορούν:

- Τα συστήματα διαβάθμισης κινδύνου,
- Ανάλυση χαρτοφυλακίου,
- Τιποτοποιημένες απαιτήσεις και πιστωτικά παράγωγα, και
- Μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα και κίνδυνος συγκέντρωσης

Όσο αφορά στο λειτουργικό κίνδυνο οι διαδικασίες αξιολόγησης αναφέρονται:

- Στην πολιτική της τράπεζας για τη διαπίστωση, την παρακολούθηση και τον μετριασμό του κινδύνου
- Στο όριο ανοχής του λειτουργικού κινδύνου, και
- Στην έκταση και τον τρόπο μεταφοράς του κινδύνου εκτός της τράπεζας

Για τον κίνδυνο αγοράς οι παρεχόμενες πληροφορίες άπτονται των εκτιμήσεων του κινδύνου ανάλογα με την υιοθετηθείσα μέθοδο (τυποποιημένη ή εσωτερικών υποδειγμάτων) καθώς και στην προσομοίωση καταστάσεων κρίσης.

Τέλος, η υποχρέωση αφορά και στους κινδύνους εισοδήματος επιτοκίων και ρευστότητας. Τονίζεται ότι η Επιτροπή της Βασιλείας αναμένει οι τράπεζες να αναπτύξουν μεθόδους εκτίμησης και του στρατηγικού κινδύνου και του κινδύνου φήμης.

(iii) Η διαμόρφωση συστήματος παρακολούθησης και υποβολής αναφορών των αναλαμβανόμενων κινδύνων προς τη διοίκηση της τράπεζας θα πρέπει να επιτρέπει στην τελευταία:

- Την ορθή εκτίμηση του επιπέδου και της εν γένει τάσης των κινδύνων,
- Την αξιολόγηση της ορθότητας των διαδικασιών υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων,
- Τη διασφάλιση της διατήρησης επαρκών ιδίων κεφαλαίων και της εναρμόνισής τους με τους στόχους της τράπεζας για την κεφαλαιακή της επάρκεια, και
- Προσδιορισμό των μελλοντικών κεφαλαιακών απαιτήσεων.

(iv) Εσωτερικός έλεγχος

Οι διαδικασίες για τον εσωτερικό έλεγχο αποκτούν ιδιαίτερη σημασία στο νέο σύμφωνο. Εν προκειμένω θα πρέπει στα πλαίσια των εν λόγω διαδικασιών να εξετάζεται:

- Η καταλληλότητα των διαδικασιών υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων σε σχέση με το εύρος και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων της τράπεζας,
- Ο προσδιορισμός των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων,
- Η εγκυρότητα των δεδομένων που χρησιμοποιούνται, και
- Η ορθότητα των μεθόδων προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης.

(β) Οι εποπτικές αρχές θα διενεργούν έλεγχο σε περίπτωση που δεν ικανοποιούνται από τα αποτελέσματα των παραπάνω διαδικασιών. Ο έλεγχος

θα αφορά τόσο την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων όσο και την εγκυρότητα των μεθόδων που χρησιμοποιούνται κατά τον υπολογισμό τους.

Η εν λόγω εξουσία των εποπτικών αρχών αποτελεί κατ' ουσία εισαγωγικό στάδιο της εξουσίας άσκησης παρεμβατικής πολιτικής ασκούμενο μάλιστα κατά τρόπο τέτοιο ώστε να μιμείται την επιβαλλόμενη από την αγορά πειθαρχία.

Ο έλεγχος στα πλαίσια του δεύτερου πυλώνα από τις εποπτικές αρχές είναι δυνατόν να διεξάγεται:

- Με την περιοδική υποβολή αναφορών,
- Με επιτόπια επίσκεψη εκπροσώπων της εποπτικής αρχής,
- Βάσει διαλόγου με εκπροσώπους του Δ.Σ. της τράπεζας, και
- Βάσει των πορισμάτων του εξωτερικού ελέγχου

Επισημαίνεται ότι κατά την διαδικασία εποπτικής εξέτασης οι εποπτικές αρχές θα εστιάζουν:

- Στην κεφαλαιακή επάρκεια,
- Στο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων,
- Στο σύστημα υποβολής αναφορών, και
- Στη συμμόρφωση με τα κριτήρια υιοθέτησης συγκεκριμένων μεθοδολογιών (και όπου προβλέπονται τις συναφείς υποχρεώσεις γνωστοποίησης)

(γ) Σύμφωνα με την τρίτη βασική αρχή οι εποπτικές αρχές μπορούν να διαμορφώσουν κατηγορίες - δείκτες για τη διαπίστωση της καταλληλότητας του

ύψους των ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με το τρέχον προφίλ κινδύνου συγκεκριμένων τραπεζών. Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να απαιτούν από τα πιστωτικά ιδρύματα να διατηρούν δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας υψηλότερους από τα ελάχιστα προβλεπόμενα όρια. Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα Ι αποσκοπούν στην ύπαρξη ενός κατάλληλου κεφαλαιακού αποθέματος ασφάλειας για την αντιμετώπιση των αβεβαιοτήτων που επηρεάζουν το σύνολο του τραπεζικού κλάδου. Η Επιτροπή της Βασιλείας υποστηρίζει ότι υπάρχει ανάγκη διακράτησης πρόσθετου κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας, ικανού να αντιμετωπίσει τους ενδεχόμενους ειδικούς κινδύνους και αβεβαιότητες σε ατομική βάση.

(δ) Τέλος, οι εποπτικές αρχές θα μπορούν να παρεμβαίνουν σε περίπτωση επιδείνωσης της κεφαλαιακής ισχύος των τραπεζών λαμβάνοντας προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα. Στα εν λόγω μέτρα συγκαταλέγονται:

- Η εντατικοποίηση της παρακολούθησης της συγκεκριμένης τράπεζας,
- Ο περιορισμός ή απαγόρευση καταβολής μερίσματος,
- Η υποχρέωση διαμόρφωσης και υλοποίησης ισχυροποίησης της κεφαλαιακής βάσης, και
- Απαίτηση άμεσης άντλησης κεφαλαίων.

3.3 Ειδικά Θέματα

Το τρίτο Συμβουλευτικό Κείμενο εισήγαγε σειρά από ειδικά θέματα στα οποία πρέπει να εστιάζουν οι εποπτικές αρχές – αλλά και τα ίδια τα πιστωτικά ιδρύματα – κατά τη διαδικασία παρακολούθησης της κεφαλαιακής επάρκειας (κίνδυνοι που δεν αντιμετωπίζονται από το υφιστάμενο πλαίσιο καθώς επίσης και άλλα ζητήματα που αποτελούν προϋπόθεση για την αποτελεσματική λειτουργία του 1^{ου} πυλώνα). Η ανάγκη ευελιξίας στην αντιμετώπιση των εν λόγω κινδύνων οδήγησε στη συμπερίληψη τους στο 2^ο πυλώνα.

(α) Κίνδυνος εισοδήματος επιτοκίων

Η Επιτροπή της Βασιλείας λαμβάνοντας υπόψη την ετερογένεια των υφιστάμενων μεθόδων διαχείριση του κινδύνου εισοδήματος επιτοκίων δεν έκρινε σκόπιμη την επιβολή κεφαλαιακών απαιτήσεων στα πλαίσια του 1^{ου} πυλώνα.

Η Επιτροπή της Βασιλείας αναγνωρίζει τα εσωτερικά συστήματα των τραπεζών ως το κύριο εργαλείο μέτρησης του κινδύνου. Εντούτοις σε περίπτωση που οι εποπτικές αρχές κρίνουν ότι τα ίδια κεφάλαια υπολείπονται της έκθεσης στον εν λόγω κίνδυνο μπορούν να απαιτήσουν:

- τη μείωση των αναλαμβανόμενων κινδύνων,
- την επιβολή πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων, ή
- κάποιον συνδυασμό των προηγούμενων.

Το Σεπτέμβριο του 2003 η Επιτροπή της Βασιλείας έδωσε στη δημοσιότητα για διαβούλευση με τους αρμόδιους φορείς, έκθεση αναφορικά με τη διαχείριση του κινδύνου εισοδήματος επιτοκίων στον οποίο εκτίθενται οι τράπεζες κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους. Στο κείμενο διαβούλευσης οι βασικές αρχές κατανέμονται σε δύο ενότητες (1) αρχές για τη διαχείριση του κινδύνου εισοδήματος επιτοκίων από τις τράπεζες, και (2) αρμοδιότητες της εποπτικής αρχής.

Στην 1^η ενότητα αναπτύσσονται οι βασικές αρχές στις ακόλουθες θεματικές:

- Ο ρόλος του διοικητικού συμβουλίου και του συμβουλίου διευθυντών
- Καθιέρωση αποτελεσματικών πολιτικών και διαδικασιών διαχείρισης του κινδύνου εισοδήματος επιτοκίων
- Διαμόρφωση μηχανισμού μέτρησης και παρακολούθησης του κινδύνου εισοδήματος επιτοκίων
- Διενέργεια ανεξάρτητων ελέγχων της πολιτικής διαχείρισης του κινδύνου
- Παροχή πληροφοριών στην αρμόδια εποπτική αρχή αναφορικά με την έκθεση στον κίνδυνο εισοδήματος επιτοκίων
- Υποχρέωση διακράτησης ιδίων κεφαλαίων για κάλυψη των τραπεζών έναντι του κινδύνου εισοδήματος επιτοκίων
- Υποχρέωση δημοσιοποίησης στοιχείων επί της έκθεσης στον κίνδυνο

Η 2^η ενότητα αφορά στις αρμοδιότητες της εποπτικής αρχής αναφορικά με την έκθεση των τραπεζών στον κίνδυνο εισοδήματος επιτοκίων από στοιχεία του επενδυτικού χαρτοφυλακίου. Ο κίνδυνος εισοδήματος επιτοκίου που απορρέει αποκλειστικά από τα στοιχεία του επενδυτικού χαρτοφυλακίου αποτελεί ένα

από τα ειδικά θέματα στα οποία θα πρέπει να εστιάζουν οι εποπτικές αρχές κατά την παρακολούθηση της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών σύμφωνα με το 2^ο πυλώνα του νέου Συμφώνου της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια.

(β) Λειτουργικός Κίνδυνος

Κατά τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων βάσει των μεθόδων του βασικού δείκτη και της τυποποιημένης μεθόδου θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από τις εποπτικές αρχές η ενδεχόμενη περιορισμένη αντιπροσωπευτικότητα των ακαθάριστων εσόδων ενός πιστωτικού ιδρύματος ως δείκτη για τον προσδιορισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων.

(γ) Πιστωτικός κίνδυνος

Κατά έλεγχο των διαστάσεων πιστωτικού κινδύνου θα εξετάζονται τα κάτωθι θέματα:

- Ο τρόπος διενέργειας των προσομοιώσεων κρίσης (stress test στην IRB)
- Ορισμός αδυναμίας εκπλήρωσης υποχρεώσεων
- Λοιποί κίνδυνοι (νομικός κίνδυνος, κίνδυνος ρευστότητας και κίνδυνος ανεπαρκούς τεκμηρίωσης)
- Κίνδυνος μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, και
- Τιτλοποίηση

3.4 Λοιπές πτυχές

Στα λοιπά ζητήματα καταλέγεται η αναγκαία διαφάνεια κατά την άσκηση των παρεχόμενων δυνάμει του 2^{ου} πυλώνα εξουσιών των εποπτικών αρχών και η απαραίτητη θεμελίωση της υποχρέωσης λογοδοσίας των εποπτικών αρχών.

Αξίζει να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι σύμφωνα με πρόταση της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας θα πρέπει να διαμορφωθεί πλαίσιο δημοσιοποίησης πληροφοριών αναφορικά με την προσέγγιση που υιοθετεί έκαστη εποπτική αρχή.

3. 5 Συμπεράσματα

- Σιωπηρή μετάβαση σε καθεστώς αυτόματης αύξησης των κεφαλαιακών βαρών η οποία θα καθοδηγείται από τη βούληση των εποπτικών αρχών χωρίς να λαμβάνει υπόψη κατ' ανάγκη την ιδιαιτερότητα της κάθε τράπεζας. Η επιβολή πρόσθετων απαιτήσεων πρέπει να αποτελεί την εξαίρεση και όχι τον κανόνα.
- Στο πλαίσιο του 2^{ου} πυλώνα θα πρέπει να υφίσταται η δυνατότητα όχι μόνο αύξησης αλλά και μείωσης των κεφαλαιακών επιβαρύνσεων – όπου αυτό συνάδει με τους κινδύνους που πράγματι αναλαμβάνονται.
- Η αρμόδια εποπτική αρχή για τον έλεγχο της συμμόρφωσης με τις διατάξεις του 2^{ου} πυλώνα – ο οποίος θα πραγματοποιείται σε επίπεδο ομίλου – θα πρέπει να προέρχεται από τη χώρα καταγωγής – και κατ' εξαίρεση από τη χώρα υποδοχής.
- Μη δημοσιοποίηση στοιχείων αναφορικά με τις αποφάσεις επιβολής πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων δυνάμει του 2^{ου} πυλώνα.
- Όταν σύμφωνα με την αρχή του δεύτερου πυλώνα τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να ελέγχουν την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων τους ο έλεγχος αυτός αφορά (και αυτή είναι η ουσία) το οικονομικό κεφάλαιο ούτως ώστε σε περίπτωση που υπερβαίνει το κανονιστικό να πρέπει να διακρατηθούν πρόσθετα ίδια κεφάλαια. Το ίδιο και για τον έλεγχο από τις εποπτικές αρχές.
- Κριτήρια για τον ορισμό ενός πιστωτικού ιδρύματος ως “outlier”. Η EET προτείνει ως τέτοιο να χαρακτηρίζεται ένα πιστωτικό ίδρυμα που δεν διαθέτει κατάλληλα συστήματα διαχείρισης του κινδύνου.

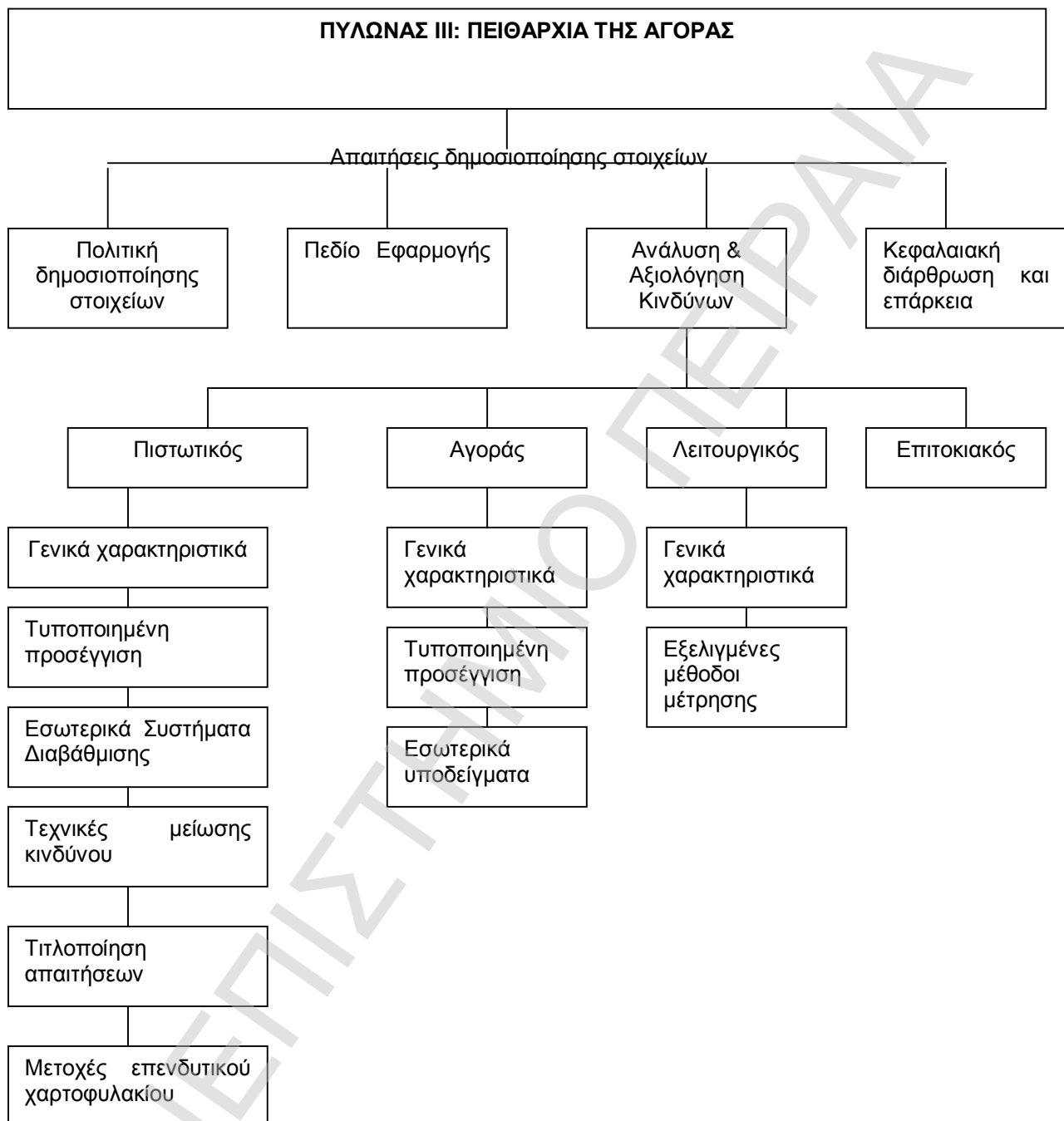
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙΙ: ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

4.1 Εισαγωγή

Ο τελευταίος από τους τρεις συμπληρωματικούς πυλώνες αφορά στην πειθαρχία της αγοράς μέσω της δημοσιοποίησης στοιχείων και συνεπακόλουθα στην ενίσχυση της διαφάνειας (διάγραμμα IV). Η Επιτροπή της Βασιλείας αναγνωρίζει (Basel II: Revised Framework, 2005) ότι τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να δημοσιοποιούν μεγαλύτερο εύρος πληροφοριών, ώστε να μπορούν οι επενδυτές και οι συμμετέχοντες στην αγορά να κατανοούν και να αξιολογούν καλύτερα τους αναλαμβανόμενους κινδύνους και τις μεθόδους διαχείρισής τους. Με αυτό τον τρόπο οι αγορές θα συμβάλλουν στην αποτελεσματική εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, καθώς θα απαιτούν για κάθε πιστωτικό ίδρυμα υψηλότερο ή χαμηλότερο κόστος κεφαλαίων, ανάλογα με το ύψος των αναλαμβανόμενων κινδύνων και τις διαδικασίες και μεθοδολογίες διαχείρισής τους.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ IV

Οι τράπεζες με τον μεσολαβητικό τους ρόλο καταφέρνουν να απαμβλύνουν την ασυμμετρία της πληροφόρησης που χαρακτηρίζει τη σχέση των θετικών και αρνητικών αποταμιευτών αλλά γεννάται έτσι μια νέα ασυμμετρία αυτή τη φορά μεταξύ της τράπεζας έως εντολοδόχου και του αποταμιευτή – δανειστή ως εντολέα. Βασικό μέτρο της πολιτικής για τον μετριασμό των συνεπειών της ασύμμετρης κατανομής της πληροφόρησης αποτελεί η ενίσχυση του πλαισίου δημοσιοποίησης στοιχείων.

Η ενίσχυση της επιβαλλόμενης από τους συμμετέχοντες στην αγορά πειθαρχίας προς τη συνετή διαχείριση των κινδύνων στους οποίους εκτίθενται τα πιστωτικά ιδρύματα συνδέεται ως δικαιολογικό αίτημα και με τον ηθικό κίνδυνο που απορρέει από τη λειτουργία του δικτύου ασφαλείας του τραπεζικού συστήματος. Η έννοια της πειθαρχίας της αγοράς θα πρέπει να διακριθεί σε δύο διαφορετικές αλλά και αλληλοσυμπληρούμενες έννοιες, άμεση πειθαρχία, και έμμεση πειθαρχία.

Η πρώτη αναφέρεται στην επιρροή που ασκούν οι μετέχοντες στην αγορά στις επιχειρηματικές αποφάσεις της τράπεζας κυρίως μέσω ενός ευαίσθητου στον κίνδυνο χρηματοπιστωτικό τίτλο που εκδίδει η ίδια η τράπεζα (χρέος μειωμένης εξασφάλισης). Η θεωρία της πειθαρχίας μέσω της έκδοσης χρέους μειωμένης εξασφάλισης πρεσβεύει ότι λόγω του γεγονότος της μειωμένης εξασφάλισης των κομιστών σε περίπτωση πτώχευσης του εκδότη οι ίδιοι οι κομιστές έχουν συμφέρον να παρακολουθούν στενά την έκθεση των τραπεζών στον κίνδυνο και ακολούθως θα διαμορφώνεται η απόδοση των τίτλων. Οι διακυμάνσεις των

αποδόσεων παρέχουν στις εποπτικές αρχές ενδείξεις επικείμενης επιδείνωσης της φερεγγυότητας του πιστωτικού ιδρύματος.

Η έμμεση πειθαρχία αφορά στην διαδικασία ενσωμάτωσης στην τιμή των χρεωστικών ή μετοχικών τίτλων του πιστωτικού ιδρύματος δημοσιοποιημένων πληροφορικών πάσης φύσεως. Η επιτυχία της έμμεσης πειθαρχίας εξαρτάται από δύο παράγοντες, την επαρκή σε έκταση γνωστοποίηση στοιχείων, και την πεποίθηση των καταθετών ότι διατρέχουν κάποιο κίνδυνο.

Ο μηχανισμός μέσω του οποίου παράγει τα αποτελέσματα της συνίσταται στις μεταβολές του κόστους άντλησης κεφαλαίων (χρηματοδότηση) και των ασφαλίσεων καθώς μεταβάλλεται το προφίλ επικινδυνότητας του χαρτοφυλακίου της τράπεζας.

Ο τελευταίος πυλώνας του νέου Συμφώνου αφορά στην υποχρέωση των τραπεζών να προβαίνουν σε δημοσιοποίηση στοιχείων – τόσο ποιοτικού όσο και ποσοτικού χαρακτήρα – σε επίρρωση της, επιβαλλόμενης μέσω της ίδιας της αγοράς, πειθαρχίας προς τους κανόνες συνετής διαχείρισης των χρηματοοικονομικών κινδύνων.

Σκοπός του Πυλώνα III είναι, λειτουργώντας συμπληρωματικά με τους άλλους δυο πυλώνες, να παρέχει στους συμμετέχοντες στην αγορά τις αναγκαίες πληροφορίες για τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται τα πιστωτικά ιδρύματα και της πολιτικής διαχείρισής τους. Οι εν λόγω πληροφορίες θα επιτρέπουν στους επενδυτές – διαμορφώνοντας τις προϋποθέσεις

συγκρισιμότητας – να αξιολογούν την έκταση της έκθεσης των πιστωτικών ιδρυμάτων σε χρηματοοικονομικούς και μη κινδύνους και να «τιμωρούν» ή να «επιβραβεύουν» κατά περίπτωση τα πιστωτικά ιδρύματα.

Η αιτιολογική βάση των ρυθμίσεων πέραν του προαναφερόμενου επιχειρήματος ερείδεται και στην εκτεταμένη ευχέρεια που παρέχει το νέο Σύμφωνο στις τράπεζες αναφορικά με τις εσωτερικές μεθόδους. Άλλωστε πρέπει να τονισθεί ότι κάποιες εκ των υποχρεώσεων δημοσιοποίησης συγκροτούν προϋπόθεση για τη χρήση ορισμένων μεθόδων.

Η υποχρέωση δημοσιοποίησης αφορά *grosso modo*:

- § Τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται τα πιστωτικά ιδρύματα,
- § Τις διαδικασίες διαχείρισης, και
- § Την ποιότητα των στοιχείων των ιδίων κεφαλαίων που χρησιμοποιούνται για την κάλυψη κινδύνων.

Επισημαίνεται ότι στο τρίτο Συμβουλευτικό κείμενο η Επιτροπή της Βασιλείας περιόρισε τις υποχρεώσεις της δημοσιοποίησης αναλυτικών στοιχείων, κυρίως αναφορικά με τα συστήματα εσωτερικής αξιολόγησης και το πλαίσιο για την τιτλοποίηση.

4.2 Διάδραση με άλλες υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων.

Οι υποχρεώσεις δημοσιοποίησης του Πυλώνα III μπορούν να διακριθούν σε:

- υποχρεώσεις που ταυτίζονται με άλλες υποχρεώσεις (λογιστικές ή εισαγωγής στο χρηματιστήριο), και
- σε υποχρεώσεις που δεν ταυτίζονται με άλλες.

Στην πρώτη περίπτωση οι τράπεζες μπορούν να αρκεστούν στις λογιστικές ή άλλες υποχρεώσεις προκειμένου να εκπληρώσουν τα προβλεπόμενα στον τρίτο πυλώνα.

Στην δεύτερη περίπτωση οι τράπεζες μπορούν να αποφασίσουν τη δημοσιοποίηση με άλλα μέσα ή / και σε άλλους τόπους (υποβολή εκθέσεων στην εποπτική αρχή, internet) παρέχοντας τις αναγκαίες υποδείξεις. Πάντως η Επιτροπή συνιστά οι δημοσιοποιήσεις να πραγματοποιούνται στον ίδιο τόπο σε μόνιμη βάση. Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω δημοσιοποιήσεις δεν υπόκεινται σε εξωτερικό έλεγχο εκτός αν προβλέπεται κάτι τέτοιο από τις διοικητικές αρχές.

4.3 Το κριτήριο σπουδαιότητας (materiality)

Η Επιτροπή της Βασιλείας δε θέτει συγκεκριμένα ελάχιστα όρια δημοσιοποίησης στοιχείων. Τουναντίον οι τράπεζες θα αποφασίσουν το εύρος των πληροφορικών που θα δημοσιοποιούν βάσει του κριτηρίου σπουδαιότητας.

Σύμφωνα με το κριτήριο σπουδαιότητας (test of materiality) μια πληροφορία θεωρείται σημαντική στο μέτρο που η μη δημοσιοποίηση της ή η ανεπαρκής, εξ απόψεως περιεχομένου, δημοσιοποίηση της θα μεταβάλλει την απόφαση του αποδέκτη / επενδυτή. Ο ορισμός είναι συμβατός με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και τις περισσότερες εθνικές συναφείς νομοθεσίες.

4.4 Συχνότητα δημοσιοποίησης στοιχείων

Ο κανόνας που τίθεται προβλέπει τη δημοσιοποίηση των στοιχείων σε εξαμηνιαία βάση. Εντούτοις προβλέπεται μια σειρά από εξαιρέσεις:

- § η δημοσιοποίηση στοιχείων ποιοτικού χαρακτήρα αναφορικά με την εν γένει πολιτική διαχείρισης κινδύνων, τη μέθοδο υποβολής στοιχείων και τους αναγκαίους ορισμούς μπορούν να παρέχονται σε ετήσια βάση.
- § Οι μεγάλες και διεθνώς δραστηριοποιούμενες τράπεζες – συμπεριλαμβανομένων των θυγατρικών επιχειρήσεών τους – θα πρέπει να δημοσιοποιούν τα στοιχεία που αφορούν στο ύψος των βασικών ιδίων κεφαλαίων (tier 1) και τη συνολική κεφαλαιακή τους επάρκεια ανά τρίμηνο.
- § Προβλέπεται, επίσης, ότι σε περίπτωση που οι πληροφορίες που αφορούν την έκθεση στους κινδύνους υπόκεινται σε αλλαγές θα πρέπει να δημοσιοποιούν στοιχεία σε τριμηνιαία βάση.
- § Τέλος, οι τράπεζες οφείλουν να δημοσιοποιούν τις πληροφορίες που κρίνονται σημαντικές το ταχύτερο δυνατό.

4.5 Το ζήτημα των πληροφοριών εμπιστευτικού χαρακτήρα

Ως πληροφορίες εμπιστευτικού χαρακτήρα θεωρούνται εκείνες η δημοσιοποίηση των οποίων – και συνεπώς η χρήση τους από ανταγωνιστικές επιχειρήσεις – υποσκάπτει σε όρους ανταγωνισμού τη θέση της τράπεζας που τις πραγματοποιεί.

Η Επιτροπή της Βασιλείας θεωρεί ότι το πλαίσιο δημοσιοποίησης επιτυγχάνει να συμβιβάσει τους αντίθετους στόχους της δημοσιοποίησης αφενός και της προστασίας των πληροφοριών εμπιστευτικού χαρακτήρα αφετέρου. Εντούτοις όπου αυτό δεν επιτυγχάνεται και η δημοσιοποίηση θέτει εν κινδύνω τη θέση της τράπεζας στη σχετική αγορά οι τράπεζες μπορούν να μην δημοσιοποιούν τις εν λόγω πληροφορίες. Σε αυτή την περίπτωση, όμως θα πρέπει να δίνουν στη δημοσιότητα γενικές επί του θέματος πληροφορίες καθώς και το λόγο που τις αποτρέπει να προβούν σε αναλυτική υποβολή στοιχείων.

4.6 Το περιεχόμενο της δημοσιοποίησης στοιχείων

Η υποχρέωση της δημοσιοποίησης διακρίνεται σε πέντε θεματικές ενότητες:

- § Πολιτική δημοσιοποίησης (α)
- § Πληροφορίες αναφορικά με το εύρος της εφαρμογής στα πλαίσια ενός ομίλου (β)
- § Στοιχεία αναφορικά με τη κεφαλαιακής διάρθρωση και επάρκεια (γ), και

§ Ανάλυση των κινδύνων στους οποίους εκτίθενται και τεχνικές διαχείρισης των εν λόγω κινδύνων (δ).

(α) Οι τράπεζες θα πρέπει να διαμορφώσουν μια πολιτική δημοσιοποίησης στην οποία θα καθορίζονται αφενός τα στοιχεία που θα δημοσιοποιεί η τράπεζα και αφετέρου θα προσδιορίζει τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου επί της εν λόγω πολιτικής.

(β) Αναφορικά με τη δεύτερη ενότητα ορίζεται ότι ο τρίτος πυλώνας τυγχάνει εφαρμογής σε ενοποιημένη βάση. Ωστόσο στην περίπτωση των πληροφοριών που αφορούν τα συνολικά ίδια κεφάλαια και τα βασικά στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων αυτές θα πρέπει να υποβάλλονται ξεχωριστά τα στοιχεία για τις επιχειρήσεις ενός ομίλου.

Οι προβλεπόμενες υποχρεώσεις διακρίνονται σε ποιοτικού και ποσοτικού χαρακτήρα. Στις πρώτες περιλαμβάνονται τα εξής στοιχεία:

- ονομασία της μητρικής επιχείρησης στα πλαίσια ενός ομίλου,
- σύντομη αναφορά στις διαφοροποιήσεις της λογιστικής ενοποίησης σε σχέση με την ενοποίηση για λόγους εποπτείας,
- τυχόν περιορισμούς αναφορικά με τη χρήση των ιδίων ή άλλων κεφαλαίων μεταξύ των επιχειρήσεων του ομίλου.

Οι δεύτερες αφορούν πληροφορίες αναφορικά με τη κεφαλαιακή διάρθρωση των θυγατρικών επιχειρήσεων στα πλαίσια ενός ομίλου.

(γ) Στα πλαίσια της τρίτης ενότητας οι τράπεζες υποχρεούνται να δημοσιοποιούν πληροφορίες σχετικά με την εκπλήρωση των κεφαλαιακών απαιτήσεων και την κεφαλαιακή επάρκεια.

Στην πρώτη υποκατηγορία περιλαμβάνονται βασικές πληροφορίες για τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την εκπλήρωση των κεφαλαιακών απαιτήσεων – ιδίως χρήσης καινοτομικών και υβριδικών τίτλων. Τα ποσοτικού χαρακτήρα στοιχεία περιλαμβάνουν:

- ∅ το σύνολο
 - των βασικών,
 - των συμπληρωματικών στοιχείων (tier 2, tier 3),
 - βασικών και συμπληρωματικών στοιχείων
- ∅ τυχόν αφαίρεση στοιχείων από τα βασικά στοιχεία ή /και τα συμπληρωματικά στοιχεία

Στα πλαίσια της δεύτερης υποκατηγορίας και πέραν της υποβολής στοιχείων αναφορικά με την πολιτική της τράπεζας για την αντιμετώπιση για τον έλεγχο της κεφαλαιακής επάρκειας οι τράπεζες θα υποβάλλουν αναλυτικές πληροφορίες για κάθε ένα από τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται κατά την άσκηση της δραστηριότητάς τους και για τους οποίους υπέχουν υποχρέωσης παρακράτησης ιδίων κεφαλαίων.

(δ) Στην κατηγορία ανάλυσης των κινδύνων στους οποίους εκτίθενται και τεχνικών διαχείρισης των εν λόγω κινδύνων προβλέπεται η υποβολή / δημοσιοποίηση αναλυτικών στοιχείων αναφορικά με τους εξής κινδύνους:

- πιστωτικός
- αγοράς
- λειτουργικός, και
- εισοδήματος επιτοκίων

Στα πλαίσια του πιστωτικού κινδύνου οι πληροφορίες πρέπει να αφορούν

- ∅ γενικές πληροφορίες ποιοτικού χαρακτήρα, ήτοι
 - εν γένει στρατηγική
 - χαρακτηριστικά της πολιτικής διαχείρισης κινδύνων
 - εύρος και φύση των συστημάτων μέτρησης και υποβολής αναφορών, και
 - πολιτική αντιστάθμισης ή άμβλυνσης των κινδύνων καθώς και μεθόδους διαρκής παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας της εν λόγω πολιτικής
- ∅ πληροφορίες ποιοτικού και ποσοτικού χαρακτήρα ανάλογα με την υιοθετείσα προσέγγιση (τυποποιημένη ή εσωτερικών συστημάτων)
- ∅ μετοχές επενδυτικού χαρτοφυλακίου
- ∅ τεχνικές άμβλυνσης κινδύνων, και
- ∅ θέματα τιτλοποίησης απαιτήσεων

Αναφορικά με τον κίνδυνο αγοράς η βασική διάκριση των παρεχόμενων πληροφοριών αφορά στη μέθοδο που έχει υιοθετήσει.

Τέλος, υποχρεώσεις δημοσιοποίησης προβλέπονται και για τον λειτουργικό κίνδυνο (κυρίως σχετικά με την εξελιγμένη προσέγγιση) και τον κίνδυνο εισοδήματος επιτοκίων.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΒΑΣΙΛΕΙΑ II: ΜΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

5.1 Εισαγωγή

Το Σύμφωνο της Βασιλείας II έχει εξελιχθεί ως μία πολύπλοκη δέσμη προτάσεων, η οποία πιθανότατα θα δημιουργήσει μια ποικιλία προκλήσεων νομοθετικής συμμόρφωσης για τα πιστωτικά ιδρύματα, όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά και παγκοσμίως.

Πιο σημαντική, όμως θα είναι η ευρεία γκάμα των επιχειρηματικών επιπτώσεων και προκλήσεων διαχείρισης κινδύνων που η Βασιλεία II θα αποτελέσει το έναυσμα για τα τραπεζικά ιδρύματα, μη τραπεζικούς ανταγωνιστές τους, πελάτες, αξιολογικούς οίκους, εποπτικές αρχές και φυσικά τις διεθνείς κεφαλαιακές αγορές (KPMG, 2003). Για παράδειγμα:

§ Τα τραπεζικά ιδρύματα θα εφαρμόσουν ένα ευρύ πλαίσιο διαχείρισης κινδύνου, το οποίο θα εναρμονίζει το εποπτικό με το οικονομικό κεφάλαιο.

§ Μη τραπεζικά ιδρύματα εκτός του πεδίου της Βασιλείας II μπορεί μεν να μην αντιμετωπίσουν προκλήσεις συμμόρφωσης αλλά μπορεί να θελήσουν να το χρησιμοποιήσουν ως ανταγωνιστικό σημείο αναφοράς.

- § Οι πελάτες των τραπεζικών ιδρυμάτων θα χρειαστεί να συγκεντρώσουν νέα πληροφόρηση, και πιθανότατα να αντιμετωπίσουν νέα διάρθρωση κινδύνων ως συνέπεια αυξημένης διαφάνειας
- § Οι αξιολογικοί οίκοι αποκτούν υπεροχή (σημασία) σύμφωνα με το Σύμφωνο της Βασιλείας II και μπορεί κάλλιστα να γευτούν νέο ανταγωνισμό.
- § Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να παρέχουν ένα πεδίο δράσης καθώς οι προτάσεις του Συμφώνου εφαρμόζονται από νομοθετικά σώματα σε διάφορες χώρες.
- § Τα διεθνή τραπεζικά ιδρύματα θα μπορούν να βιώσουν ασφάλεια και σταθερότητα καθώς οι χρηματοοικονομικοί οργανισμοί προσαρμόζονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Βασιλείας II.

Η πολυπλοκότητα του Νέου Συμφώνου, καθώς και η αλληλεξάρτηση με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και τις εγχώριες νομοθεσίες παγκοσμίως, καθιστά το Σύμφωνο της Βασιλείας II ένα υψηλά σύνθετο έργο. Με μια δομημένη και πειθαρχημένη προσέγγιση, τα τραπεζικά ιδρύματα μπορεί να αρχίσουν να επωφελούνται από τα πλεονεκτήματα της Επιτροπής της Βασιλείας αναφορικά με την αυξημένη διαχείριση κινδύνου και τις μειωμένες κεφαλαιακές απαιτήσεις. Τέτοιου είδους αλλαγές μπορεί να επηρεάσουν τη στρατηγική των τραπεζών, τις πελατειακές σχέσεις, και με την πάροδο του χρόνου, τα business models.

Ενώ το Σύμφωνο της Βασιλείας I του 1988 αναφέρεται σε πιστωτικούς και κινδύνους αγοράς, η Βασιλεία II διαφοροποιεί σημαντικά τη μεταχείριση του

πιστωτικού κινδύνου ενώ επίσης απαιτεί από τις τράπεζες να έχουν επαρκή κεφάλαια ώστε να καλύψουν τους λειτουργικούς κινδύνους. Επίσης επιβάλλει ποιοτικές απαιτήσεις αναφορικά με τη διαχείριση όλων των κινδύνων καθώς και νέες αποκαλύψεις (disclosures).

Η Βασιλεία II επίσης ενθαρρύνει συνεχιζόμενες βελτιώσεις στον υπολογισμό και στη μείωση του κινδύνου. Έτσι δίνεται η ευκαιρία στις τράπεζες να αποκτήσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα με την κατανομή των κεφαλαίων σε διαδικασίες, τμήματα, αγορές, που επιδεικνύουν έναν ισχυρό δείκτη κινδύνου / απόδοσης.

Γενικότερα, για τους οργανισμούς παγκοσμίως, η συμμόρφωση με τη Βασιλεία II είναι μία πρόκληση διαχείρισης κινδύνου με στρατηγικές επιπτώσεις. Ακόμα και εκείνα τα ιδρύματα που δεν χρειάζεται να συμμορφωθούν με τη Βασιλεία II πιθανά θα τη χρησιμοποιήσουν ως σημείο αναφοράς διαχείρισης κινδύνου ώστε να παραμείνουν ανταγωνιστικοί με εκείνους που θα πρέπει να συμμορφωθούν.

Η προσαρμογή στο Σύμφωνο της Βασιλείας II θα είναι πλέον απαιτητικό για κάποιους οργανισμούς, ανάλογα με τις τρέχουσες πρακτικές διαχείρισης κινδύνου, το μέγεθος της επιχείρησης, τύπους κινδύνου καθώς και συγκεκριμένες δραστηριότητες, χαρτοφυλάκιο και συνθήκες αγοράς. Η μετάπλαση της επιχείρησης παράλληλα με τη διοίκησή της είναι σημαντική σε αυτή την πρόκληση. Τέτοιου είδους προσπάθεια μπορεί εν τέλει να βοηθήσει τα πιστωτικά ιδρύματα να κατανοήσουν εάν δραστηριοποιούνται σωστά και εάν εξυπηρετούν και στοχεύουν στους σωστούς πελάτες.

5.2 Πλεονεκτήματα – μειονεκτήματα για τα τραπεζικά ιδρύματα

Με την εφαρμογή της Βασιλείας II (PriceWaterHouseCoopers, 2004), ενώ ο μέσος όρος της τραπεζικών κεφαλαιακών απαιτήσεων δεν θα αλλάξει σημαντικά ως προς το σύνολο του κλάδου, είναι ενδεχόμενο μία τράπεζα να βιώσει σημαντική αλλαγή. Για παράδειγμα, οι κεφαλαιακές απαιτήσεις μίας τράπεζας με ένα άριστης ποιότητας εταιρικό χαρτοφυλάκιο καλά εξασφαλισμένο θα ελαττωθούν ουσιαστικά. Αντίθετα, μία τράπεζα με ένα χαρτοφυλάκιο υψηλού κινδύνου μάλλον θα αντιμετωπίσει υψηλότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις και, κατά συνέπεια, όρια στις προοπτικές ανάπτυξής της. Η κατηγορία τραπεζών “υψηλού κινδύνου” μπορεί να περιλαμβάνει τράπεζες που επιδιώκουν την ανάληψη υψηλών κινδύνων με πολιτική διακράτησης των αναλαμβανόμενων κινδύνων, χωρίς καθαρή τμηματοποίηση πελατείας, με ελλειμματική διαχείριση εξασφαλίσεων, ανεπαρκείς διαδικασίες, ασταθή IT συστήματα και με γενικότερα πτωχή διαχείριση κινδύνων. Πράγματι, τέτοιες τράπεζες ενδέχεται να μην είναι ικανές να προχωρήσουν στις απαραίτητες επενδύσεις για συμμόρφωση με τις διατάξεις και για το λόγο αυτό οι συγχωνεύσεις στον κλάδο ίσως θα πρέπει να αναμένεται ότι θα συνεχιστούν σε ορισμένες περιοχές και αγορές.

Καθώς η Βασιλεία II βοηθά τις τράπεζες να διαφοροποιήσουν τους πελάτες τους ανάλογα με τον κίνδυνο, είναι πιθανό να προκύψουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα για τους πελάτες των τραπεζικών ιδρυμάτων.

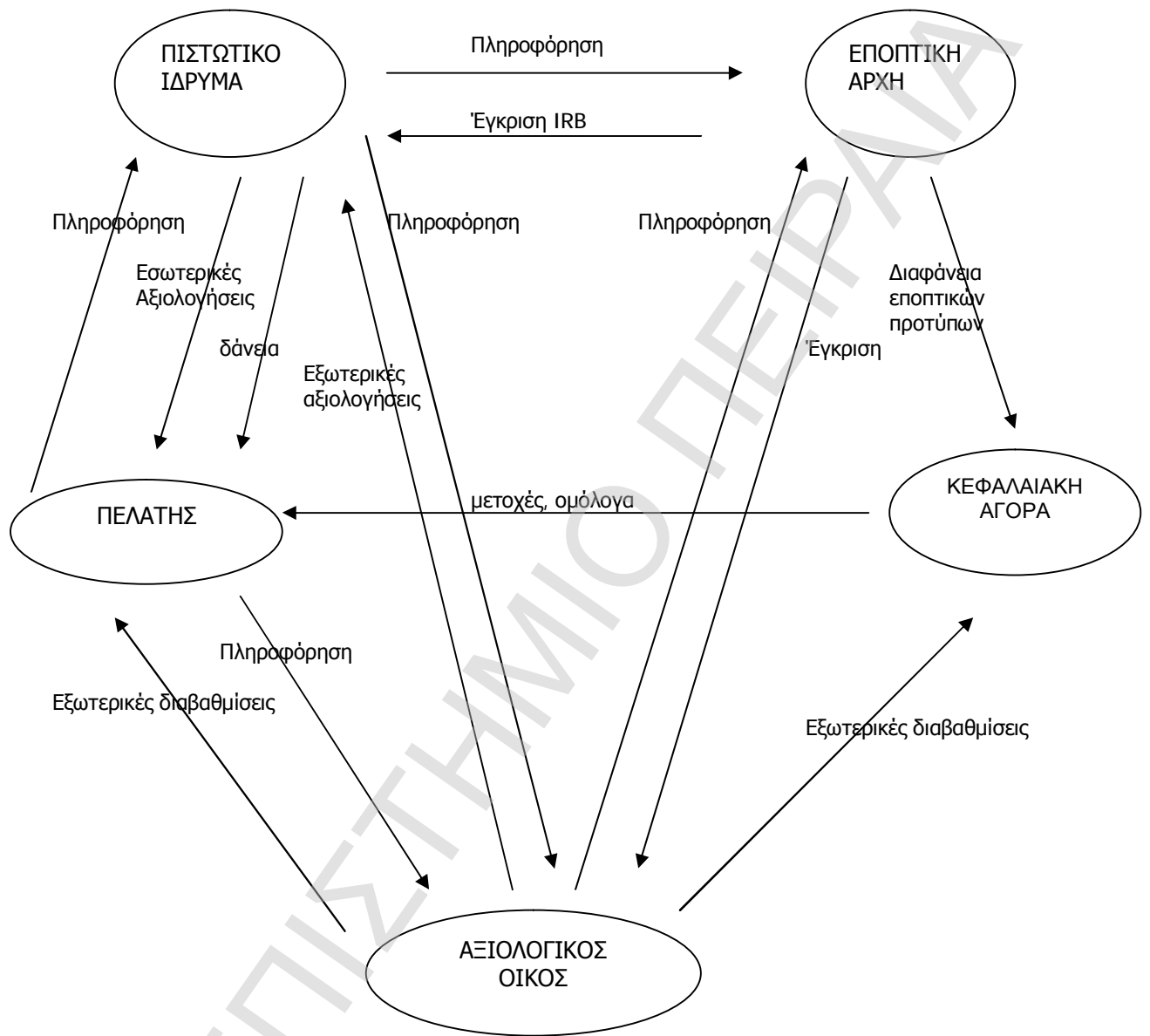
Τα πιθανά πλεονεκτήματα αφορούν:

- άριστους δανειολήπτες κτηματικής πίστης
- θετικά διαβαθμισμένες επιχ/σεις
- υψηλής ποιότητας και ρευστότητας χαρτοφυλάκια
- εξασφαλισμένους και αντισταθμισμένους κίνδυνους
- μικρές και μεσαίου μεγέθους επιχ/σεις.

Τα πιθανά μειονεκτήματα αφορούν:

- ιδιώτες με αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο
- ακάλυπτες πιστοδοτήσεις
- εξειδικευμένες χρηματοδοτήσεις (σε ορισμένες περιπτώσεις).

**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ V
ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ II**

5.3 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ II: ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ, ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ:

- § Όλοι οι εποπτικοί κανόνες πρέπει να είναι ίδιοι για όλους (one size fits all) για τον υπολογισμό της ελάχιστης κεφαλαιακής επάρκειας.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ II:

- § Ανάγκη εφαρμογής πλαισίου διαχείρισης κινδύνου εναρμονίζοντας το εποπτικό κεφάλαιο με τους οικονομικούς κινδύνους.
- § Ανάγκη επιλογής προσεγγίσεων πιστωτικού και λειτουργικού κινδύνου
- § Ανάγκη συλλογής, αποθήκευσης και ανάλυσης νέων δεδομένων
- § Ανάγκη ενσωμάτωσης νέων πρακτικών στους οργανισμούς

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ:

- § Ερμηνεία νέων κανονισμών και κατανόηση συνεπειών στις δραστηριότητες
- § Υποστήριξη του διοικητικού συμβουλίου
- § Νέες προσδοκίες από τις εποπτικές αρχές, τους αξιολογικούς οίκους και τους πελάτες
- § Ανάγκη εξέτασης σκοπιμότητας επικέντρωσης ή παράλειψης συγκεκριμένων πελατών / προϊόντων.
- § Προσδιορισμός χρήσης πλεονάσματος κεφαλαίου

ΚΙΝΔΥΝΟΙ:

- § Μη διαφοροποίηση του χορηγητικού χαρτοφυλακίου για τον περιορισμό κινδύνων

- § Μη καθορισμός των απαιτούμενων αλλαγών, συνδεδεμένου κόστους, πλεονεκτημάτων
- § Ανάγκη αποφυγής ελλείψεων στις προσεγγίσεις του λειτουργικού και πιστωτικού κινδύνου
- § Υποβάθμιση πιστοληπτικής ικανότητας
- § Πιθανότητα συγχώνευσης

ΠΕΛΑΤΕΣ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ:

- § Συχνά μη ικανοί να παράγουν ικανοποιητικές εσωτερικές ταμειακές ροές για να πραγματοποιηθούν όλες οι απαραίτητες αλλαγές
- § Εξάρτηση από εξωτερικές πηγές (δανεισμό ή ίδια κεφάλαια)

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ II:

- § Ανάγκη εξωτερικής / εσωτερικής αξιολόγησης
- § Αντιμετώπιση αυξημένης διαφάνειας της αποδοτικότητας των λογαριασμών
- § Ανάγκη συλλογής και δημοσιοποίησης νέας πληροφόρησης
- § Αντιμετώπιση πιθανότητας μειωμένης εξυπηρέτησης, τυποποιημένων προϊόντων, υψηλότερων επιτοκίων

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ:

- § Αύξηση εξόδων λόγω παροχής στους δανειστές έγκαιρης πληροφόρησης
- § Βελτίωση όρων δανεισμού
- § Βελτίωση σχέσεων με δανειστές / επενδυτές
- § Χρήση δεικτών για τη μέτρηση της αποδοτικότητας
- § Αντιμετώπιση αιτημάτων για παροχή καλύτερων εξασφαλίσεων
- § Διαχείριση διαδικασιών αξιολόγησης

ΚΙΝΔΥΝΟΙ:

Οριακό rating έχει ως αποτέλεσμα:

- Μειωμένα πιστωτικά όρια
- Αυξημένες απαιτήσεις για εξασφαλίσεις
- Λιγότερες ευκαιρίες αναχρηματοδότησης
- Υψηλότερα επιτόκια και έξοδα
- Αυξημένες απαιτήσεις για παροχή πληροφόρησης

ΕΠΟΠΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ:

- § Λειτουργία σε ένα κατατεμημένο περιβάλλον
- § Ανάγκη αυξημένης πληροφόρησης προκειμένου να προλαμβάνει τραπεζικά προβλήματα

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ II:

- § Πρόσβαση σε επίκαιρη πληροφόρηση μέσω της δημοσιοποίησης στοιχείων όπως απαιτείται από τη Βασιλεία II
- § Απόκτηση δύναμης να θέτει κίνητρα, να τιμωρεί παραβάτες και να ενεργεί, και κατά συνέπεια να συνεισφέρει στην αυξημένη χρηματοοικονομική σταθερότητα και διαφάνεια.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ:

- § Ανάγκη άρτια εκπαιδευμένων, μορφωμένων επαγγελματιών για να εργαστούν σε θέσεις, οι οποίες παραδοσιακά δεν είναι τόσο καλά πληρωμένες συγκριτικά με αντίστοιχες θέσεις σε άλλα χρηματοοικονομικά ιδρύματα.

- § Θέσπιση κανονισμών που να αντικατοπτρίζουν τις συσχετισμούς ανάμεσα στους κινδύνους
- § Παροχή κινήτρων στα πιστωτικά ιδρύματα για εκτίμηση κινδύνων μέσω stress testing και scenario analysis.

ΚΙΝΔΥΝΟΙ:

- § Πιθανότητα δημιουργίας νέων εξόδων στις τράπεζες και κατά συνέπεια στους πελάτες.
- § Επιβολή πολλαπλών συγκεκριμένων επιλογών που θα μειώνουν τις συνέπειες του πεδίου δράσης που η Βασιλεία II επιδιώκει να δημιουργήσει.

ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΟΙΚΟΙ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ:

- § Περιβάλλον ολιγοπωλίου, στο οποίο κυριαρχούν οι αξιολογικοί οίκοι Standard & Poor' s, Moody' s και Fitch. Υψηλά εμπόδια εισόδου.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ II:

- § Ανάπτυξη λόγω της νέας ανάγκης για αξιολογικούς οίκους από τα πιστωτικά ιδρύματα και τους μετέχοντες στην κεφαλαιακή αγορά.
- § Ανταγωνισμός με νέους, μικρούς παίχτες, που έχουν συμμαχήσει σε νέες συνεργασίες, οι οποίες έχουν σχεδιαστεί για να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους και τη φήμη τους.
- § Ανταπόκριση σε απαιτήσεις για μεγαλύτερη διαφάνεια.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ:

- § Επιδίωξη για βελτίωση της φήμης (εθνικοί αξιολογικοί οίκοι)
- § Λήψη έγκρισης (με εποπτικά κριτήρια) για τα πιστωτικά ιδρύματα να χρησιμοποιούν την τυποποιημένη προσέγγιση (standard approach).

§ Διατήρηση υψηλής ποιότητας διαβαθμίσεων.

§ Ωφέλεια από μεσολαβητικές διαδικασίες

ΚΙΝΔΥΝΟΙ:

§ Αντιμετώπιση μειωμένου μεριδίου αγοράς καθώς τα περισσότερα πιστωτικά ιδρύματα πιθανόν να χρησιμοποιούν την Προσέγγιση Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης (IRB Approach).

§ Κίνδυνος να μην επωφεληθούν από τον αυξημένο ανταγωνισμό εάν οι μικρότεροι οίκοι δεν μπορέσουν να υπερνικήσουν τα εμπόδια εισόδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ:

§ Αντιμετώπιση τάσης τιτλοποιήσεων περιλαμβανομένου και παραγώγων πιστωτικού κινδύνου

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ II:

§ Αυξανόμενες τάσεις προς:

- Τιτλοποιήσεις και αύξηση στις αγορές των παραγώγων
- “Κίνδυνοι” (π.χ. εταιρικά ομόλογα) προσφερόμενα σε μικρότερα πακέτα
- Νέα αύξηση της αγοράς δανείων

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ:

§ Αντιμετώπιση μειωμένης πελατειακής βάσης καθώς υψηλής ποιότητας οργανισμοί αποφεύγουν τις κεφαλαιακές αγορές δανεισμού υπέρ της σταθερής συνεργασίας με τα πιστωτικά ιδρύματα.

§ Δημιουργία επενδυτικής εμπιστοσύνης και μείωση μεταβλητότητας με ανάπτυξη ενός εποπτικού πλαισίου

ΚΙΝΔΥΝΟΙ:

§ Πιθανότητες για:

- Μεταβλητότητα στην αγορά δανεισμού
- Μειωμένη ρευστότητα
- Οργανισμοί που αντιμετωπίζουν δυσκολίες για την προσφορά ομολόγων
- Εταιρίες χωρίς κεφάλαια

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΕΚΤΟΣ ΠΕΔΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ II

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ:

§ Μη καλυμμένοι από χρηματοοικονομικούς κανονισμούς συγκρίσιμους με το καθεστώς της Βασιλείας.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ II:

§ Λειτουργία στις ίδιες αγορές αλλά σε διαφορετικό εποπτικό περιβάλλον από τους σύμφωνους με τη Βασιλεία οργανισμούς.

§ Δεν υπάρχει ανάγκη συγκέντρωσης ή δημοσιοποίησης της ίδιας πληροφόρησης με τους σύμφωνους με τη Βασιλεία οργανισμούς.

§ Ανάγκη θεώρησης του μεγέθους του οποίου η συμμόρφωση με τη Βασιλεία II είναι στρατηγικά σημαντικό ώστε να βοηθήσει τον οργανισμό να παραμείνει ανταγωνιστικός.

§ Πιθανότητα προσφοράς παρόμοιων χρηματοοικονομικών προϊόντων σε χαμηλότερη τιμή από τους ανταγωνιστές

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ:

§ Κατανόηση νέων κανονισμών και συνεπειών σε δραστηριότητες και διαχείριση κινδύνου

ΚΙΝΔΥΝΟΙ:

- § Πιθανότητα μη αποτελεσματικής ανταπόκρισης
- § αντιμετώπιση πιθανών υποβαθμίσεων από εξωτερικούς οίκους και συνεπώς μη εφαρμογής της Βασιλείας II.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

6.1 Συμπερασματικές επισημάνσεις

Το νέο πλαίσιο της Επιτροπής της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια έχει υποστεί ισχυρά κριτική, η οποία κατά κύριο λόγο εστιάζει στα ακόλουθα σημεία.

Κόστος συμμόρφωσης με το νέο πλαίσιο

Η μετάβαση από το υφιστάμενο πλαίσιο όπου η ανθρώπινη κρίση διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο σε ένα σύστημα ιδιαίτερα περίπλοκο που ερείδεται σε μαθηματικούς τύπους (αναφορικά με τα εσωτερικά συστήματα αξιολόγησης) του πιστωτικού κινδύνου συνιστά ριζική αλλαγή στον τρόπο υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων. Η υλοποίηση των εσωτερικών συστημάτων θα έχει υψηλό κόστος. Σε ορισμένες περιπτώσεις μέρος του κόστους θα μετακληθεί στον πελάτη των τραπεζών. Σε άλλες περιπτώσεις το υψηλό κόστος υλοποίησης των εσωτερικών συστημάτων θα αναγκάσει κάποιες τράπεζες να περιορίσουν ή ακόμα να παύσουν τις δραστηριότητες τους σε ορισμένους τομείς εφόσον δε θα μπορούν να ανταγωνισθούν τις τράπεζες που έχουν υιοθετήσει τις εσωτερικές μεθόδους.

Η κριτική για την ενίσχυση των διακυμάνσεων του οικονομικού κύκλου (procyclicality)

Το PDs αποτελούν βασική παράμετρο στη διαδικασία στάθμισης κινδύνων των εσωτερικών συστημάτων αξιολόγησης. Δεδομένου ότι η πιθανότητα αδυναμίας του οφειλέτη να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του (PD) συναρτάται κατά τρόπο αντιστρόφως ανάλογο με τον οικονομικό κύκλο κάθε μείωση της οικονομικής δραστηριότητας θα συνεπάγεται αύξηση των PDs. Έτσι, οι κεφαλαιακές υποχρεώσεις θα αυξάνονται κατά την περίοδο ύφεσης της οικονομικής δραστηριότητας. Αποτέλεσμα των προηγούμενων θα είναι ο περιορισμός των χορηγήσεων σε μια απονενοημένη προσπάθεια των τραπεζών να αποσείσουν κεφαλαιακές επιβαρύνσεις συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην περαιτέρω ενίσχυση της ύφεσης.

Η ενίσχυση των διακυμάνσεων του οικονομικού κύκλου αφορά επίσης και τις αξιολογήσεις των εξειδικευμένων οίκων αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας. Πρέπει πάντως να επισημανθεί ότι η εν λόγω συνέπεια είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την υψηλότερη ευαισθησία των νέων μεθόδων στους κινδύνους. Άλλωστε, φύσει ευαίσθητη στον οικονομικό κύκλο είναι εν γένει η ίδια διαδικασία της δανειοδότησης.

Συνέπειες επί των αναπτυσσόμενων οικονομιών και των οικονομιών σε μετάβαση

Η αυξημένη ευαισθησία των εσωτερικών μοντέλων θα έχει επίσης ως συνέπεια την αύξηση του κόστους άντλησης κεφαλαίων από την τραπεζική αγορά για τις επιχειρήσεις των αναπτυσσόμενων οικονομικών και των οικονομιών σε μετάβαση. Παρόμοιοι προβληματισμοί εκφράζονται και για την άντληση αρχικής χρηματοδότησης για νέες επιχειρηματικές δραστηριότητες (start up financing).

Λειτουργικός κίνδυνος

Η διακράτηση ιδίων κεφαλαίων για την απορρόφηση ζημιών σε περίπτωση επέλευσης του λειτουργικού κινδύνου αποτελεί ένα από τα πιο αμφιλεγόμενα σημεία του Νέου Συμφώνου. Πέραν του γεγονότος ότι δε υφίσταται ένας αντικειμενικός ορισμός της έννοιας του λειτουργικού κινδύνου η κριτική αμφισβητεί την ορθότητα του υπολογισμού του εν λόγω κινδύνου βάσει οικονομετρικών μοντέλων και υποστηρίζει ότι το θέμα του λειτουργικού κινδύνου θα έπρεπε να αντιμετωπίζεται αποκλειστικά στα πλαίσια του δεύτερου πυλώνα.

Η έκταση της εξουσίας των εποπτικών αρχών σύμφωνα με το δεύτερο πυλώνα

Το τρίτο Συμβουλευτικό Κείμενο εισήγαγε στη διαδικασία παρακολούθησης της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών από τις εποπτικές αρχές σειρά από ειδικά θέματα κινδύνων που χρήζουν αντιμετώπισης. Η τραπεζική κοινότητα

εκφράζει την ανησυχία της για τη σιωπηρή μετάβαση σε καθεστώς αυτόματης αύξησης των κεφαλαιακών βαρών η οποία θα καθοδηγείται από τη βούληση των εποπτικών αρχών χωρίς να λαμβάνει υπόψη κατ' ανάγκη την ιδιαιτερότητα της κάθε τράπεζας. Επιπλέον έντονος είναι ο προβληματισμός αναφορικά με την εναρμονισμένη υλοποίηση των διατάξεων του δεύτερου πυλώνα από τις κατά περίπτωση αρμόδιες εποπτικές αρχές ιδίως αναφορικά με τις διεθνώς δραστηριοποιούμενες τράπεζες οι οποίες οφείλουν συχνά να συμμορφώνονται με το κανονιστικό πλαίσιο διαφορετικών έννομων τάξεων.

Υποχρεώσεις του τρίτου πυλώνα

Η υποχρέωση δημοσιοποίησης στοιχείων δυνάμει του τρίτου πυλώνα θα έχει ως αποτέλεσμα την κατακόρυφη αύξηση των υποχρεώσεων υποβολής στοιχείων προς την εποπτεύουσα αρχή αυξάνοντας κατά αυτό τον τρόπο το κόστος λειτουργίας ενώ κατά πολλούς σχολιαστές θα συμβάλλει ελάχιστα στην ενίσχυση της πειθαρχίας της αγοράς.

Επιπλέον θα πρέπει οι συναφείς υποχρεώσεις να εναρμονισθούν στο μέτρο του δυνατού με τις όποιες άλλες υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων υπέχουν οι τράπεζες.

Συνθήκες ανταγωνισμού και διακριτικές ευχέρειες των εποπτικών αρχών κατά την εφαρμογή του Συμφώνου

Έντονος προβληματισμός εκφράζεται για τη συμβατότητα της απονομής διακριτικής ευχέρειας στις εποπτικές αρχές ως προς μια σειρά ζητημάτων με το διακηρυγμένο στόχο του Συμφώνου για τη διαμόρφωση ισότιμων όρων ανταγωνισμού. Σε συνέχεια του έργου που είχε αναλάβει η ειδική ομάδα εργασίας (Accord Implementation Group), η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε στις 18.08.2003 έκθεση αναφορικά με τις θεμελιώδεις αρχές για την κατανομή των αρμοδιοτήτων και τη συνεργασία των ενεχόμενων εποπτικών αρχών κατά τη διασυνοριακή εφαρμογή του νέου Συμφώνου Κεφαλαιακής Επάρκειας (High Level Principles for the cross border implementation of the New Accord).

Η δομή κινήτρων του Νέου Συμφώνου

Η παρούσα βαθμονόμηση του Νέου Συμφώνου έχει ως αναμφίλεκτο αποτέλεσμα οι λιγότερο εξελιγμένες σε επίπεδο διαχείρισης κινδύνων τράπεζες να έχουν κίνητρο να εξειδικευθούν σε ανοίγματα υψηλού πιστωτικού κινδύνου. Εν αντιθέσει οι τράπεζες με εξελιγμένα συστήματα θα αναγκασθούν να συγκεντρώσουν τις δραστηριότητες τους στα υψηλής ποιότητας περιουσιακά στοιχεία.

Μια τέτοια κατανομή αγοράς ασφαλώς δεν ευνοεί τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας τόσο σε επίπεδο αγορών όσο και μεμονωμένων ιδρυμάτων.

Η προετοιμασία των εγχώριων τραπεζών προχωράει με πολύ αργούς ρυθμούς για την εφαρμογή των διατάξεων του νέου εποπτικού πλαισίου κεφαλαιακών απαιτήσεων της Επιτροπής Βασιλείας II.

Πραγματοποιείται νέος κύκλος επαφών μεταξύ επιτελών της Τραπέζης της Ελλάδος και στελεχών εμπορικών τραπεζών για τη διαπίστωση της προόδου και την επίλυση των προβλημάτων της γιγαντιαίας – σε παγκόσμιο επίπεδο – προσπάθειας μετάβασης στο νέο κανονιστικό πλαίσιο.

Ωστόσο, φαίνεται ότι ακόμα και οι μεγάλες τράπεζες δεν προχωρούν με την απαιτούμενη ταχύτητα και το πιθανότερο πλέον ενδεχόμενο είναι μόνον ορισμένες να είναι σε θέση εξαρχής να εφαρμόσουν τη Θεμελιώδη Προσέγγιση, με τη μεγάλη πλειοψηφία των ελληνικών τραπεζών να περιορίζεται στην τυποποιημένο μέθοδο. Ούτε λόγος γίνεται για το ενδεχόμενο να ακολουθήσει κάποια την Εξελιγμένη Προσέγγιση.

Σημειώνεται ότι η νέα κοινοτική για την εφαρμογή της Βασιλείας II δίνει μεγαλύτερη ευελιξία στις τράπεζες: μέχρι πρότινος η εφαρμογή θα ξεκινούσε από 01.01.2007, τώρα δίνεται η δυνατότητα μετάβασης στο νέο καθεστώς μέχρι το τέλος του 2007 που πρακτικά σημαίνει ότι αποτελέσματα της μετάβασης θα αποτυπωθούν το 2008.

Εν τω μεταξύ σε πανευρωπαϊκό επίπεδο εντείνεται ο προβληματισμός για τις επιπτώσεις της εφαρμογής των απαιτήσεων της Βασιλείας II στο τραπεζικό

σύστημα. Η κύρια εστία διένεξη είναι μεταξύ Ε.Ε. και ΗΠΑ, καθώς οι δεύτερες θα εφαρμόσουν τη νέα συνθήκη μόνο για τις 20 μεγάλες, διεθνείς τράπεζες.

Ζητήματα που απασχολούν εκτενώς τους τραπεζίτες διεθνώς είναι το κόστος της μετάβασης στο νέο καθεστώς, καθώς με αυτό θα επιβαρυνθούν όλες οι ευρωπαϊκές τράπεζες (σε αντίθεση με τις ΗΠΑ), αλλά και σειρά πολύπλοκων τεχνικών – λογιστικών ζητημάτων όπως για παράδειγμα πως θα αντιμετωπιστεί η περίπτωση ευρωπαϊκής τράπεζας που εφαρμόζει την Εξελιγμένη Προσέγγιση και έχει μεγάλο μέρος του χαρτοφυλακίου της (μέσω θυγατρικών τραπεζών) στις ΗΠΑ όπου θα ακολουθείται άλλη μεθοδολογία.

Γενικότερα η περιπλοκότητα που χαρακτηρίζει το νέο πλαίσιο αφαιρεί από την ευελιξία του. Λόγω της ταχύτητας των αλλαγών στο χρηματοπιστωτικό τομέα αμφισβητείται από πολλούς η ικανότητα επικαιροποίησης του πλαισίου και προσαρμογής του σε νέες εξελίξεις προοικονομώντας την ανάγκη μιας **Βασιλείας III**.

6. 2 Θέματα για περαιτέρω έρευνα

Το Σύμφωνο της Βασιλείας II και η αποτελεσματική εφαρμογή του όχι μόνο στην ελληνική αλλά και στην διεθνή πραγματικότητα προσφέρει ένα ευρύτατο ορίζοντα για έρευνα. Προτεινόμενα θέματα για περαιτέρω έρευνα είναι:

Μεθοδολογία RAROC στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Η εφαρμογή της ως άνω μεθοδολογίας θα μπορούσε να είναι ο επόμενος στόχος για τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα μετά την εναρμόνισή τους μετά το νέο Σύμφωνο της Βασιλείας. Ο δείκτης RAROC (Risk Adjusted Return on Capital) υπολογίζεται ως το πηλίκο της αναμενόμενης απόδοσης ενός προϊόντος ή μιας συγκεκριμένης συμφωνίας με τον πελάτη διαιρεμένη με το αντίστοιχο οικονομικό κεφάλαιο (value at risk).

$$RAROC = \frac{\text{Αναμενόμενο Καθαρό Εισόδημα} - \text{Αναμενόμενες Απώλειες}}{\text{Οικονομικό Κεφάλαιο}}$$

Η μεθοδολογία αυτή προσδίδει ένα ενιαίο πλαίσιο στο οποίο εκτιμάται όχι μόνο η αναμενόμενη απόδοση αλλά και συνολικός κίνδυνος που αναλαμβάνει το πιστωτικό ίδρυμα για την εκάστοτε συμφωνία ενώ ανάγει όλες τις προτάσεις δανειοδότησης σε μια κοινή βάση και παρέχει τη δυνατότητα άμεσης σύγκρισής τους. Το RAROC βασίζεται στη θεμελιώδη τραπεζική αρχή ότι η λήψη

αυξημένου κινδύνου οδηγεί στην ακριβέστερη τιμολόγηση. Η εισαγωγή του RAROC στο πιστωτικό ίδρυμα βελτιώνει την ικανότητα λήψης αποφάσεων και με την πολύτιμη συμβολή του ασκείται μεγαλύτερη συνέπεια στην τιμολογιακή πολιτική.

Άνισες συνθήκες ανταγωνισμού – Αναδυόμενες αγορές

Η εφαρμογή του νέου εποπτικού πλαισίου είναι πιθανόν να δημιουργήσει άνισες συνθήκες ανταγωνισμού διεθνώς. Οι αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων (μελέτη των G. Ferri et al., 2001) εξαρτώνται από τις αντίστοιχες των χωρών προέλευσης τόσο στις πλουσιότερες όσο και στις φτωχότερες χώρες. Ωστόσο, στις φτωχότερες χώρες η ευαισθησία είναι μεγαλύτερη στην περίπτωση υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας προέλευσης σε σχέση με την αναβάθμιση αφού η υποβάθμιση ενέχει σημαντικές επιβαρύνσεις στις διατραπεζικές κεφαλαιακές απαιτήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων στην περίπτωση των χαμηλού εισοδήματος χωρών (π.χ. Κορέα, Μαλαισία, Βραζιλία), έναντι μηδενικής επίπτωσης στην περίπτωση υψηλού εισοδήματος χωρών (π.χ. Φιλανδία, Σουηδία, Ιαπωνία). Λαμβάνοντας υπόψη την άμεση επίπτωση των αυξημένων κεφαλαιακών απαιτήσεων για τα πιστωτικά ιδρύματα των φτωχότερων χωρών στην περίπτωση υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας προέλευσης, σε συνδυασμό με τη δυσκολία πρόσβασής τους σε κεφαλαιακές αγορές, η νέα Συνθήκη πιθανώς να επιβαρύνει το κόστος δανεισμού προς τον ιδιωτικό τομέα των χωρών αυτών. Συνεπακόλουθα, η

εξέλιξη αυτή θα επιδείνωνε την ένταση μιας δυνητικής χρηματοπιστωτικής κρίσης οδηγώντας πιθανώς σε “domino effect”.

Συγκριτική ανάλυση των εναλλακτικών προσεγγίσεων

Οι προτάσεις της Βασιλείας II ενδέχεται να καταστήσουν ελκυστικές δραστηριότητες που με το ισχύον καθεστώς θεωρούνται κεφαλαιακά “επιβαρυνμένες”. Ενδιαφέρον επιχείρημα θα αποτελούσε η σύγκριση των συντελεστών στάθμισης κινδύνου επιχειρήσεων μεταξύ διαφορετικών προσεγγίσεων (στο ισχύον καθεστώς όλες οι απαιτήσεις έναντι εταιριών σταθμίζονται με 100%). Πιθανότατα, υπό το νέο καθεστώς, τα επιχειρηματικά δάνεια να συμπεριληφθούν μεταξύ των πιο επικερδών τραπεζικών δραστηριοτήτων.

Διαφοροποίηση και παράμετροι κινδύνου

Παρά την μεθοδολογική υπεροχή της, σε σχέση με το ισχύον καθεστώς και την Τυποποιημένη Προσέγγιση, η προσέγγιση των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης παρουσιάζει ένα σημαντικό μειονέκτημα. Η μεθοδολογία των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης εστιάζεται αποκλειστικά στην εκτίμηση του πιστωτικού κινδύνου των απαιτήσεων σε ατομική βάση, αγνοώντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του χαρτοφυλακίου, όπως ο βαθμός συγκέντρωσης ανά αντισυμβαλλόμενο, κλάδο, γεωγραφική περιοχή, χώρα. Επίσης,

περιορίζεται στην εκτίμηση της μέσης αναμενόμενης ζημιάς και δεν αξιολογεί ούτε εκτιμά τη συνολική κατανομή ζημιών του χαρτοφυλακίου δανείων.

Επιπρόσθετα, η Θεμελιώδης Προσέγγιση έχει δεχθεί κριτική λόγω της έλλειψης συνέχειας και συνοχής μεταξύ των εσωτερικών εκτιμήσεων της PD και της LGD, οι οποίες εννοιολογικά είναι άρρηκτα συνδεδεμένες.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

Γκόρτσος Χρήστος: “Το κανονιστικό πλαίσιο της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα”, Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών (2004)

Ξένα

1. Basel II: Revised Framework on International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards (November 2005)
2. “Reality Check on Basel II”, The Banker (2004)
3. “Demystifying Basel II: A Closer Look at the IRB Measures and Disclosure Framework”, Fitch Report (2004)
4. “Challenges of the New Basel Accord – Actions for Senior Management”, PriceWaterHouseCoopers (2004)
5. KPMG: “Basel II: A worldwide Challenge for the Banking Business”, KPMG (2003)

Άλλες πηγές

<http://www.bis.org/>